

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Γερμανική οικονομία και διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις Ελλάδος-Γερμανίας

Α. ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Η Γερμανία, με Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) €3.388,4 δις το 2018 αποτελεί την μεγαλύτερη εθνική οικονομία στην ΕΕ και την τέταρτη μετά από ΗΠΑ, Κίνα και Ιαπωνία, ως επίσης την τρίτη, παγκοσμίως, εξαγωγική δύναμη μετά από Κίνα και ΗΠΑ, διαθέτοντας ισχυρή βιομηχανική βάση, τεχνολογική υπεροχή, εξωστρέφεια και υψηλή εσωτερική ζήτηση. Ιδιαίτερος, ο λίαν ανεπτυγμένος δευτερογενής τομέας δια της παραγωγής βιομηχανικών προϊόντων υψηλών προδιαγραφών, αλλά και ο τριτογενής τομέας παροχής υπηρεσιών, αποτελούν το θεμέλιο της οικονομίας της Γερμανίας, ενώ μικρότερη συμμετοχή στην οικονομική δραστηριότητα καταλαμβάνει η παραγωγή πρώτων υλών και αγροτικών προϊόντων.

Επιδεικνύοντας ανθεκτικότητα, η γερμανική οικονομία κατάφερε να διατηρηθεί σε τροχιά ανάπτυξης και το 2018, για 9^ο συναπτό έτος, με τον ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ, ωστόσο, να επιβραδύνεται σε 1,5%, έναντι ανάπτυξης της τάξεως του 2,2% κατά τα δύο προηγούμενα έτη. Η ανάπτυξη αποδίδεται κυρίως στη σταθερή αύξηση της απασχόλησης και την αντίστοιχη μείωση της ανεργίας, στην υψηλή ζήτηση, συνδυαζόμενη με το καλό επίπεδο μισθών και την αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης, στους πλεονασματικούς, από το 2013 και εφεξής, κρατικούς προϋπολογισμούς, στα χαμηλά επιτόκια δανεισμού και στην εδραιωμένη θέση των γερμανικών προϊόντων στο εξωτερικό.

Το πλεόνασμα του Εμπορικού Ισοζυγίου (εμπόριο αγαθών) σημείωσε κάμψη 6,9% το 2018, ανερχόμενο σε €246,1 δις, έναντι πλεονάσματος €264,6 δις το 2017 (2016: €268,0 δις). Ομοίως, το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών απέδωσε εκ νέου πλεόνασμα, ύψους €203,0 δις ή 7,4% του ΑΕΠ (2017: 232,0 δις ή 7,2% του ΑΕΠ, 2016: €241,9 δις, 2015: €229,5 δις).

Το Εξωτερικό Εμπόριο στηρίζεται κατ' εξοχήν στους παραδοσιακούς κλάδους της αυτοκινητοβιομηχανίας, του μηχανολογικού, ηλεκτρολογικού/ηλεκτρονικού εξοπλισμού, καθώς και της χημικής βιομηχανίας, τα προϊόντα των οποίων απολαμβάνουν διεθνούς αναγνώρισης και αποδοχής. Στον τριτογενή τομέα της οικονομίας σημαντική συμβολή στο σχηματισμό της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας έχει ο κλάδος ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων.

Τα υψηλά εμπορικά πλεονάσματα, τα οποία καταγράφει επί σειρά ετών η γερμανική οικονομία, αποτελούν μονίμως αντικείμενο κριτικής Διεθνών Οργανισμών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των ΗΠΑ, της Γαλλίας κ. ά., θεωρώντας ότι η περιοριστική γερμανική πολιτική οδηγεί σε συρρίκνωση του Παγκοσμίου Εμπορίου. Σημειώνεται ότι η Γερμανία επενδύει το 6% περίπου των πλεονασμάτων, έναντι 9%, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ζητήσει επανειλημμένως από την Γερμανική Κυβέρνηση να λάβει μέτρα, υποστηρίζοντας ότι τα πλεονάσματα, μη επενδύόμενα σε ικανοποιητικό βαθμό, λαμβάνουν τη μορφή μονιμότητας, εντείνουν την ανισορροπία σε ευρωπαϊκό επίπεδο και φαλκιδεύουν τον στόχο της ισόρροπης ολοκλήρωσης του οικονομικού χώρου της ΕΕ. Μάλιστα, τον Νοέμβριο 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε υπό διαδικασία ελέγχου την Γερμανία, λόγω των υψηλών της πλεονασμάτων (εμπορικό/τρεχουσών συναλλαγών), στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού μηχανισμού πρόληψης και διόρθωσης μακροοικονομικών ανισορροπιών, συνιστώντας μέτρα τόνωσης της εσωτερικής ζήτησης.

Αντιστοίχως, το ΔΝΤ, μολονότι δεν αξιολογεί ως υπερβολικώς υψηλά τα διακυμαινόμενα περί το 8% του ΑΕΠ πλεονάσματα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών, θεωρεί ότι η μείωση του Εμπορικού Πλεονάσματος της Γερμανίας, θα συνέβαλε στον περιορισμό των οικονομικών ανισομερειών διεθνώς και θα απάμβλυε τη διαφαινομένη απειλή ενισχύσεως του προστατευτισμού, ο οποίος συναρτάται ευθέως με την τάση συσσωρεύσεως πλεονασμάτων.

Μάλιστα, το θέρους του 2018 το ΔΝΤ επέτεινε την κριτική του προς την Γερμανία, μέσω του επικεφαλής οικονομολόγου του Ταμείου κ. M. Obstfeld, ο οποίος υποστήριξε ότι η απροθυμία του Βερολίνου να μειώσει το γιγάντιο εμπορικό πλεόνασμα της χώρας, τροφοδοτεί τις εμπορικές εντάσεις, πυροδοτώντας παράλληλα κινδύνους για την παγκόσμια χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

Η Γερμανία, υπεραμυνομένη της πολιτικής των εμπορικών πλεονασμάτων, αντικρούει τις συστάσεις προς αποδόμηση των πλεονασμάτων και επιστροφή ακόμη και σε ελλειμματικούς προϋπολογισμούς, επικαλούμενη τη διαχρονικά υψηλή ποιότητα, ανταγωνιστικότητα και προστιθέμενη αξία των γερμανικών προϊόντων, καθώς και τον παράγοντα της παγκόσμιας οικονομικής συγκυρίας, όπου η πτώση των τιμών πετρελαίου και η σχετική αποδυνάμωση του Ευρώ επέδρασαν επωφελώς επί των γερμανικών εξαγωγών, οδηγώντας στην αύξηση του εμπορικού πλεονάσματος.

Γερμανικά κέρδη προέκυψαν, λόγω και της νομισματικής πολιτικής χαμηλών επιτοκίων (αρνητικά επιτόκια καταθέσεων και μηδενικά επιτόκια παρεμβάσεως) και της ποσοτικής χαλάρωσης (QE) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπεζής (ΕΚΤ), υπολογισθέντα σε €28,0 δις, ως απεκάλυψε ο Ευρωπαίος Κεντρικός Τραπεζίτης κ. Mario Draghi, σε ομιλία του ενώπιον της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Υποθέσεων του Γερμανικού Κοινοβουλίου στις 28 Σεπτεμβρίου 2016 στο Βερολίνο. Ταυτόχρονα η ΕΚΤ, με τα αντισυμβατικά μέτρα πολιτικής που έχει εφαρμόσει, συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη και την αύξηση της απασχόλησης στην Ευρωζώνη, στη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, αλλά και στην αντιμετώπιση της απειλής μίας νέας Μεγάλης Ύφεσης. Στη Γερμανία λόγω της κρίσεως 2008-2015 εισέρευσαν περίπου €270,0 δις νέες καταθέσεις στις τράπεζες. Η ρευστότητα των γερμανικών τραπεζών εκτινάχθηκε. Με τα αρνητικά επιτόκια καταθέσεων της ΕΚΤ οι γερμανικές τράπεζες μηδενίζουν τα επιτόκια καταθέσεων και ορισμένες τα καθιστούν αρνητικά, με αποτέλεσμα οι καταθέτες να αναζητούν αποδόσεις δια τοποθετήσεων σε αμοιβαία κεφάλαια ή σε άλλα περιουσιακά στοιχεία. Την ίδια ώρα που η Deutsche Bank εγκαλείται ότι έχει τεράστια έκθεση σε παράγωγα με βάση τη μόχλευση, λησμονείται ότι οι καταθέτες της Νοτίου Ευρώπης «στάθμευσαν» τις καταθέσεις τους στις γερμανικές τράπεζες για ασφάλεια. Την ρευστότητα αυτή η Deutsche Bank, ως επίσης και άλλες γερμανικές εμπορικές τράπεζες, χρησιμοποίησε και για παράγωγα.

Η Γερμανία επωφελήθηκε οικονομικά και από την κρίση χρέους στην Ευρωζώνη, μεταξύ αυτών και της Ελλάδος, σύμφωνα με έρευνα του γερμανικού Ιδρύματος Οικονομικών Ερευνών Leibniz (Leibniz Institut für Wirtschaftsforschung, Halle, 10.08.2015). Συγκεκριμένα, υπολογισμοί του Ινστιτούτου καταδεικνύουν ότι, κατά το χρονικό διάστημα 2010-2015 (Ιούλιος), προέκυψαν από την κρίση εξοικονομήσεις στον Προϋπολογισμό της Γερμανίας ύψους €100,0 δις περίπου, ήτοι άνω του 3% του γερμανικού ΑΕΠ. Οι εξοικονομήσεις αυτές προήλθαν, κατά μεγάλο μέρος, από αποδόσεις τόκων γερμανικών κρατικών ομολόγων και συνέβαλαν τα μέγιστα στην ισοσκέλιση του Γερμανικού Προϋπολογισμού, ενώ συναρτώνται, τουλάχιστον εν μέρει, με την κρίση χρέους της Ελλάδος. Είναι δε πολύ υψηλότερες των δαπανών προς αντιμετώπιση της κρίσης, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία η Ελλάδα δεν θα αποπλήρωνε τα χρέη της στο ακέραιο.

Επισημαίνεται ότι στην «κυβερνητική συμφωνία» (Koalitionsvertrag) της 7^{ης} Φεβρουαρίου 2018, μετά από πολύμηνες διαπραγματεύσεις μεταξύ Χριστιανοδημοκρατών/ Χριστιανοκοινωνιστών (CDU/CSU) και Σοσιαλδημοκρατών (SPD) και η οποία καθόρισε το πολιτικό πλαίσιο συγκυβέρνησης του Κυβερνητικού Συνασπισμού στη Γερμανία, προβλέπονται επί πλέον δημόσιες επενδύσεις ύψους €48,0 δις, από το πλεόνασμα του προϋπολογισμού, για την τετραετία 2018-2021, με το μεγαλύτερο τμήμα αυτών να κατανέμεται ως ακολούθως:

Επενδύσεις/Δημόσιες Δαπάνες:

	<u>Ευρώ</u>
►Συνταξιοδοτικό (αύξηση συντάξεων για μητέρες, διατήρηση επιπέδου συντάξεων κ. ά.)	12,0 δις
►Δαπάνες για την οικογένεια (επιδόματα τέκνων, ολοήμερα σχολεία, δημόσια νηπιαγωγεία κ.ά.)	10,0 δις
►Μεταφορικές υποδομές (μέσω των Ομοσπ. Κρατιδίων και των Δήμων)	9,0 δις
►Αγορά εργασίας (επιμόρφωση, επανένταξη ανέργων κ.ά.)	5,4 δις
►Κατοικία και στέγη (δημόσιες κατοικίες, επιδότηση ενοικίου κ. ά.)	4,0 δις
►Παιδεία, έρευνα, ψηφιοποίηση	2,6 δις

Παράλληλα, κατά €19 δις επί πλέον αναμένεται να απομειώσει τον κρατικό προϋπολογισμό η σταδιακή απάλειψη της Εισφοράς Αλληλεγγύης (€10 δις, σε ορίζοντα τετραετίας) και η μείωση,

έναντι επιδόματος ανεργίας, του ποσοστού ασφαλιστικής παρακράτησης από 3,0% σε 2,7% (€9,0 δις). Εν τούτοις και παρά την επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης, το Δημοσιονομικό Ισοζύγιο της χώρας «έκλεισε» με πλεόνασμα, για 5^ο συνεχόμενο έτος μάλιστα, στο επίπεδο-ρεκόρ των €59,2 δις ή 1,7% του ΑΕΠ, αυξημένο κατά 74%, έναντι 2017 (πλεόνασμα €34,0 δις ή 1,0% του ΑΕΠ) και κατά 106% έναντι 2016 (πλεόνασμα €28,7 δις ή 0,9% επί του ΑΕΠ). Σύμφωνα με εκτιμήσεις, το πλεόνασμα αναμένεται να αποκλιμακωθεί, στα €40 δις περίπου, το 2019.

Η μακροχρόνια επισώρευση πλεονασμάτων ενισχύει την κριτική και στο εσωτερικό της χώρας, προς λήψη μέτρων φορολογικής ελάφρυνσης των νοικοκυριών, ειδικώς της μεσαίας εισοδηματικής τάξης, αλλά και για την αύξηση των επενδύσεων σε στρατηγικής σημασίας τομείς, όπως η έρευνα&ανάπτυξη, η ψηφιοποίηση, η εκπαίδευση και μετεκπαίδευση κλπ.

Το 82,5% του συνόλου των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων (FDI) ύψους €740,6 δις (in terms of stocks τέλος έτους αναφοράς 31.12.2017) στη Γερμανία προήλθε από ευρωπαϊκές χώρες. Αντιστοίχως, το 62,5% του συνόλου, ύψους €1,16 τρις, των γερμανικών Άμεσων Επενδύσεων στο εξωτερικό το 2017 (FDI, in terms of stocks τέλος έτους αναφοράς 31.12.), κατευθύνθηκε προς ευρωπαϊκές χώρες.

Η Γερμανία, επί τη βάσει του Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index, στοιχεία 2017), καταλαμβάνει την 5^η θέση στον κόσμο (2^η μεταξύ χωρών ΕΕ, μετά την Ιρλανδία), ενώ από την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank Group), με κριτήριο το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, το ίδιο έτος, κατατάσσεται στην 4^η θέση παγκοσμίως, προηγούμενων των ΗΠΑ, Κίνας, Ιαπωνίας και επομένων Ινδίας, Ην. Βασιλείου, Γαλλίας, Βραζιλίας, Ιταλίας κλπ.

Το υψηλό βιοτικό επίπεδο συνοδεύεται από ιδιαίτερα χαμηλή φοροδιαφυγή και περιορισμένη κλίμακας διαφθορά. Βεβαίως, ως προς την οικονομική ανάπτυξη υφίσταται έντονη ανισομέρεια μεταξύ των Ομοσπονδιακών Κρατιδίων και περιφερειών της χώρας. Τα εξόχως βιομηχανικά Ομοσπονδιακά Κρατίδια Βορείου Ρηνανίας-Βεστφαλίας, Βαυαρίας και Βάδης-Βυρτεμβέργης, επιτυγχάνουν σημαντικά υψηλότερη ανάπτυξη, έναντι των νέων Ομοσπονδιακών Κρατιδίων, εξαιρουμένου του Βερολίνου.

Στην κατάταξη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), επί τη βάσει του κατά Κεφαλήν Εισοδήματος, το 2018, η Γερμανία, με μέσο κατά Κεφαλήν Εισόδημα €48.260 (τρέχουσες τιμές) μεικτά ετησίως (2017: €44.770), κατέλαβε τη 18^η θέση παγκοσμίως, όπως και το 2017. Εξακολουθεί όμως να υφίσταται ανισομέρεια κατανομής του εισοδήματος μεταξύ των 16 Ομοσπονδιακών Κρατιδίων. Το υψηλότερο μέσο κατά κεφαλήν ετήσιο εισόδημα, το 2018, ύψους €65.603 σημειώνεται στο Ομοσπονδιακό Κρατίδιο του Αμβούργου, ενώ το χαμηλότερο, ύψους €27.905 ετησίως, καταγράφεται στο κρατίδιο Μεκλεμβούργου-Δ. Πομμερανίας.

Σε επίπεδο ανταγωνιστικότητας η Γερμανία το 2018, σύμφωνα με την από 16/10/2018 έκθεση του Παγκόσμιου Οικονομικού Forum (WEF), αναρριχήθηκε στην 3^η θέση παγκοσμίως, (από την 5^η θέση στις ετήσιες εκθέσεις του Οργανισμού για τα έτη 2016 και 2017), προσπερνώντας Ελβετία (4^η θέση), Ιαπωνία (5^η θέση) και Κάτω Χώρες (6^η θέση) και υπολειπόμενη μόνον των ΗΠΑ και Σιγκαπούρης (1^η και 2^η θέση αντιστοίχως). Εξαιρετικές επιδόσεις σημείωσε η γερμανική οικονομία και στους επί μέρους τομείς του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, της τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας, όπου κατατάσσεται 1^η παγκοσμίως στη μακροοικονομική σταθερότητα, 1^η στις δυνατότητες και την ικανότητα ανάπτυξης καινοτομίας, 2^η στο δυναμικό επιχειρηματικό περιβάλλον και 4^η στις δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού.

Στην ανταγωνιστικότητα της γερμανικής οικονομίας συμβάλλει, μεταξύ άλλων, η χαμηλή ανεργία και η διαρκής αύξηση της απασχόλησης, η οποία τα τελευταία έτη ενισχύεται από μεγάλο αριθμό μεταναστών που αναζητούν εργασία στη Γερμανία. Το 2018, ο αριθμός των εργαζομένων, σημειώνοντας περαιτέρω αύξηση κατά 562 χιλ. άτομα (ή 1,3%) εν σχέσει με το 2017 (όπου επίσης είχε σημειωθεί αύξηση των θέσεων εργασίας κατά 638 χιλ. ή 1,6%, έναντι 2016), διαμορφώθηκε στο επίπεδο των 44,8 εκατ. εργαζομένων (2017: 44,3 εκατ., 2016: 43,5 εκατ.).

Η Γερμανία διατηρεί σταθερά την υψηλή πιστοληπτική βαθμίδα AAA, χάρις στα χαμηλά επιτόκια δανεισμού, τη συνεχιζόμενη οικονομική ανάπτυξη, τη χαμηλή ανεργία και τον πλεονασματικό, από το 2013 και εφεξής, κρατικό προϋπολογισμό.

Ο πληθωρισμός (Δείκτης Τιμών Καταναλωτού/ΔΤΚ) σημείωσε άνοδο το 2018 και διαμορφώθηκε στο 1,9%, έναντι 1,8% το 2017, 0,5% το 2016 και 0,3% το 2015.

Επιδράσεις Ενιαίας Αγοράς ΕΕ επί γερμανικής οικονομίας.

Η εγκαθιδρυθείσα από το 1993 Ενιαία Αγορά ΕΕ, με πληθυσμό 580 εκατομμυρίων, αποτελεί τη

μεγαλύτερη Ενιαία Αγορά σε παγκόσμια κλίμακα. Πυλώνες της Εσωτερικής Ευρωπαϊκής Αγοράς αποτελούν οι «τέσσερις (4) οικονομικές ελευθερίες» που ισχύουν για κάθε Ευρωπαίο πολίτη, ήτοι: 1) Η ελεύθερη διακίνηση προσώπων, δηλαδή το δικαίωμα διαμονής, εργασίας ή σπουδών σε άλλο Κ-Μ ΕΕ. 2) Η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, δηλαδή η ύπαρξη ενιαίας αγοράς για προϊόντα και εμπορεύματα χωρίς εσωτερικά σύνορα, χωρίς δασμούς και διακρίσεις. 3) Η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. 4) Η ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων.

Το γνωστό στερεότυπο ότι οι καθαρές μεταβιβάσεις (αποδόσεις αφαιρουμένων απολήψεων) της Γερμανίας προς την ΕΕ είναι σε απόλυτους αριθμούς οι υψηλότερες μεταξύ των Κ-Μ, ενώ παράλληλα δεν αποφέρουν αντίστοιχα οικονομικά οφέλη στη χώρα, δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, διότι μεγάλο τμήμα της συνεισφοράς επιστρέφεται μέσω των ευρωπαϊκών προγραμμάτων αφ' ενός και αφ' ετέρου η Γερμανία, ως εξαγωγική χώρα, επωφελείται τα μέγιστα και όσον καμία άλλη χώρα-μέλος της ΕΕ από την Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά.

Η Γερμανία επωφελείται επίσης από την ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων, δεδομένου ότι το ήμισυ και πλέον του συνόλου των εισροών και εκροών Ξένων Άμεσων Επενδύσεων (FDI προς και από την Γερμανία) σχετίζονται άμεσα με την ΕΕ. Οι εισροές Ξένων Άμεσων Επενδύσεων αποτελούν περιουσιακά στοιχεία ξένων επενδυτών στη Γερμανία, ενώ αντιστρόφως, οι εκροές αφορούν επενδύσεις γερμανικών περιουσιακών στοιχείων στο εξωτερικό. Το 75,8% των ΞΑΕ (in terms of stocks τέλος έτους αναφοράς 31.12.) στη Γερμανία το 2016 προήλθε από Κ-Μ ΕΕ. Αντιστρόφως, το 56,6% του συνόλου των γερμανικών Άμεσων Επενδύσεων στο εξωτερικό το 2016 (in terms of stocks τέλος έτους αναφοράς 31.12.) κατανέμεται στις υπόλοιπες χώρες ΕΕ.

Τέλος, τα οφέλη της Γερμανίας από τη λειτουργία της Ενιαίας Αγοράς επαυξάνονται ειδικώς λόγω της ανατολικής διευρύνσεως της ΕΕ, αντισταθμίζοντας έτι περαιτέρω τη δημοσιονομική επιβάρυνση της Γερμανίας λόγω των καθαρών μεταβιβάσεων προς την ΕΕ.

Επιδράσεις Ανατολικής Διευρύνσεως ΕΕ (01.05.2004) επί γερμανικής οικονομίας

Την 1^η Μαΐου 2004 προσχώρησαν στην ΕΕ δέκα νέα Κ-Μ, εκ των οποίων 8 χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, οι οποίες ευρίσκοντο σε διαδικασία μετασχηματισμού και μετάβασης στην οικονομία της αγοράς, ήτοι Εσθονία, Λεττονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Πολωνία, Τσεχία, Σλοβακία και Σλοβενία. Πλέον τούτων προσχώρησαν επίσης η Μάλτα και η Κύπρος. Τρία χρόνια αργότερα, την 1^η Ιανουαρίου 2007, προστέθηκαν ακόμη η Βουλγαρία και Ρουμανία και την 01.01.2013 η Κροατία.

Η Ανατολική Διεύρυνση της ΕΕ επέδρασε στις οικονομίες των χωρών δια τριών οδών, ήτοι μέσω της ενσωμάτωσης των αγορών αγαθών, των κεφαλαιαγορών και των αγορών εργασίας. Πριν τη Διεύρυνση, ήδη από αρχές της δεκαετίας του 1990, το εμπόριο και η κίνηση κεφαλαίων μεταξύ ΕΕ και νέων Κ-Μ σημείωσαν αύξηση και συνέχισαν την περαιτέρω μεγέθυνση και μετά την Ανατολική Διεύρυνση.

Η εξέλιξη του εμπορίου, της ελεύθερης διακίνησης κεφαλαίων και προσώπων μεταξύ Γερμανίας και των 8 προσχωρησάντων το 2004 στην ΕΕ κρατών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης αποτιμάται θετικά για την Γερμανία. Ως αποτέλεσμα της δυναμικής ανάπτυξης του διεθνούς εμπορίου, η Γερμανία σημειώνει υψηλά πλεονάσματα, τόσο στο Εμπορικό Ισοζύγιο, όσον και στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών.

Η αξία γερμανικών εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών προς τα 8 νέα Κ-Μ ΕΕ, υπερβαίνει σημαντικά την αξία των γερμανικών εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, δεν πρόκειται για μετάθεση της παραγωγής σε μεγάλη έκταση στα νέα Κ-Μ, αλλά για μεταφορά τμήματος γραμμών της γερμανικής παραγωγής και ανάπτυξης του συστήματος υπεργολαβιών.

Η εξάλειψη των εμποδίων του εμπορίου, της κίνησης κεφαλαίων και η πορεία σύγκλισης των νέων Κ-Μ επιδρούν με τον ίδιο τρόπο στις ακόλουθες τρεις περιπτώσεις: **1)** Στη Γερμανία αυξάνεται η συνολική οικονομική δραστηριότητα, καθώς και οι μισθοί, ενώ το ποσοστό ανεργίας μειώνεται. **2)** Η αύξηση της παραγωγής αποδίδεται κυρίως στη μείωση του συναλλακτικού κόστους στο εμπόριο και στην κίνηση κεφαλαίων, το οποίο οδηγεί στην αύξηση του εμπορίου, στην περαιτέρω εξειδίκευση και στην άνοδο της παραγωγικότητας. **3)** Από τη διεύρυνση του εμπορίου και της κυκλοφορίας των κεφαλαίων αυξάνονται τα έσοδα όλων των παραγωγικών συντελεστών, ωστόσο τα έσοδα από το κεφάλαιο αυξάνονται ταχύτερα της αυξήσεως των μισθών.

Η γερμανική επενδυτική δραστηριότητα στα 8 Κ-Μ της Ανατολικής Διεύρυνσης, σημειώνοντας υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης ήδη από τις αρχές της δεκαετίας 1990, κορυφώθηκε και επιταχύνθηκε περί τα τέλη της ειρηνικής, ιδιαίτερος στις όμορες Πολωνία, Τσεχία και

γειτνιαζουσες χώρες, Ουγγαρία, Σλοβακία. Γερμανικές επιχειρήσεις επένδυσαν σε μεγάλη έκταση στις εν λόγω χώρες και στην ευρύτερη περιφέρεια, υπό μορφή συμμετοχών σε ιδιωτικοποιήσεις επιχειρήσεων, κατασκευής εγκαταστάσεων και εμπορίας προϊόντων, ως επίσης στην ίδρυση παραγωγικών μονάδων. Κίνητρο για εγκατάσταση γερμανικών επιχειρήσεων αποτέλεσε το χαμηλό κόστος εργασίας, το οποίο παρά τις σημαντικές αυξήσεις, ιδιαιτέρως τα πρώτα έτη μετά τη Διεύρυνση, αποτελούν μικρό κλάσμα του αντίστοιχου γερμανικού εργατικού κόστους.

Η Ανατολική Διεύρυνση της ΕΕ επέδρασε και επιδρά θετικά στην ανάπτυξη της οικονομίας και κατά συνέπεια του επιπέδου της ευημερίας της Γερμανίας, σύμφωνα με τις ρεαλιστικές υποθέσεις αναφορικά με την αγορά εργασίας και τις επιπτώσεις, λόγω απελευθέρωσης και ολοκλήρωσης του εμπορίου και της ελεύθερης διακίνησης κεφαλαίων και εργαζομένων. Ως επί το πλείστον, η ενσωμάτωση των κρατών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης στην αγορά αγαθών και κεφαλαίων της Ένωσης οδήγησε στην αύξηση του εμπορίου, της κίνησης κεφαλαίων, της εξειδίκευσης και ως εκ τούτου στην άνοδο της παραγωγικότητας και της συνολικής παραγωγής.

Η επέκταση της ελεύθερης διακίνησης προσώπων στα 8 νέα Κ-Μ της ΕΕ υπελογίσθη να έχει συνεισφέρει σε αύξηση του γερμανικού ΑΕΠ 1,33% ετησίως, συμπεριλαμβανομένης δε Βουλγαρίας, Ρουμανίας και Κροατίας η μεγέθυνση εκτιμάται σε 1,44% του ΑΕΠ ετησίως.

Στον ακόλουθο Πίνακα αποδίδεται εναργώς η επίδραση της Ανατολικής Διεύρυνσης στα 15 παλαιότερα μέλη ΕΕ. Επί τη βάσει των στοιχείων προκύπτει ότι τα μεγαλύτερα οφέλη εισέπραξαν τα πλησιέστερα στην κεντρική και ανατολική ευρωπαϊκή ενδοχώρα Κ-Μ ΕΕ και ιδιαιτέρως οι όμορες και γειτνιαζουσες των 8 Κ-Μ χώρες, ήτοι: Αυστρία (2,017%) και Γερμανία (1,154%), ενώ η συνεισφορά της Διεύρυνσης στο επίπεδο ευημερίας απομακρυσμένων της Κεντρικής Ευρώπης χωρών ΕΕ, έχει αρνητικό πρόσημο: Πορτογαλία (-1,289%), Ιρλανδία (-0,657%), Ελλάδα (-0,655%), και Ισπανία (-0,423%).

ΠΙΝΑΚΑΣ

Επιδράσεις της Ανατολικής Διεύρυνσης της ΕΕ επί του επιπέδου ευημερίας των παλαιότερων 15 χωρών ΕΕ
(σε ετήσια βάση επί τοις % του ΑΕΠ)

1. Βέλγιο	0,166
2. Δανία	0,452
3. Γερμανία	1,154
4. Φινλανδία	0,711
5. Γαλλία	0,086
6. Ελλάδα	-0,655
7. Ιρλανδία	-0,657
8. Ιταλία	0,201
9. Λουξεμβούργο	0,282
10. Ολλανδία	0,355
11. Αυστρία	2,017
12. Πορτογαλία	-1,289
13. Σουηδία	0,581
14. Ισπανία	-0,423
15. Ην. Βασίλειο	0,107

Πηγή: Institut für Wirtschaftsforschung, München

Β. ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ

	2016	2017	2018
ΑΕΠ (τρέχουσες τιμές δις €)	3.132,7	3.263,4	3.388,3
Μεταβολή ΑΕΠ (%)	1,9	2,2	1,5
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (€)	38.370	39.650	40.843
Πληθωρισμός (%)	0,5	1,8	1,9
Ανεργία (%)	6,1	5,7	5,2
Εξαγωγές αγαθών & υπηρεσιών (δις €)	1.440,0	1.542,6	1.595,6
Εισαγωγές αγαθών & υπηρεσιών (δις €)	1.198,0	1.294,5	1.361,9
Εξαγωγές αγαθών (δις €)	1.206,9	1.285,6	1.314,1
Εισαγωγές αγαθών (δις €)	954,8	1.043,7	1.068,0
Εμπορικό Ισοζύγιο (δις €)	268,0	264,6	246,1
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (δις €)	241,9	232,0	203,0

ΑΞΕ στη Γερμανία (δισ €) (in terms of stocks τέλος έτους αναφοράς 31.12)	686,3	740,8	---
ΑΞΕ Γερμανίας σε υπόλοιπο κόσμο (δισ €) (in terms of stocks τέλος έτους αναφοράς 31.12)	1.093,8	1.166,9	---
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο (% ΑΕΠ)	0,8	1,2	1,7
Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ)	70,9	68,1	60,1
Συναλλαγματικά διαθέσιμα (δισ €)	36,9	37,4	36,4

Πηγή: Ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα (Deutsche Bundesbank), Γερμανική Στατιστική Υπηρεσία (Destatis)
Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο, Ιούνιος 2019

1.1 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και ανάπτυξη

Η γερμανική οικονομία, χαρακτηριζόμενη συχνά και ως ατμομηχανή της Ευρώπης, διατηρεί επί σειρά ετών την κορυφαία θέση μεταξύ των χωρών της ΕΕ σε όρους Ακαθαρίστου Εθνικού Προϊόντος, με το Ην. Βασίλειο, την Γαλλία, την Ιταλία και την Ισπανία να ακολουθούν, ενώ και σε παγκόσμιο επίπεδο διατήρησε την 4^η θέση, μετά από ΗΠΑ, Κίνα και Ιαπωνία. Το 2018, ωστόσο, εμφάνισε σημεία κόπωσης: Το γερμανικό Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (τρέχουσες τιμές) αυξήθηκε κατά 1,5% το 2018, υπολειπόμενο, τόνον των ρυθμών ανάπτυξης των δύο προηγούμενων ετών (2016: 2,2%, 2017: 2,2%), όσον και του μέσου ρυθμού ανάπτυξης της ΕΕ (2,9%) και της Ευρωζώνης (1,9%) κατά το ίδιο έτος αναφοράς.

Οι επιδόσεις της γερμανικής οικονομίας, σε όρους ΑΕΠ, ήταν ασθενικές καθ' όλη τη διάρκεια του έτους 2018, με την ανάπτυξη να ανέρχεται σε 0,4% και 0,5% κατά το 1^ο και 2^ο τρίμηνο του έτους αντιστοίχως, ενώ το 3^ο τρίμηνο εμφάνισε συρρίκνωση (-0,2%) για πρώτη φορά μετά το 1^ο τρίμηνο 2015. Τελικώς, μετά από εξίσου ασθενική ανάπτυξη κατά το 4^ο τρίμηνο (0,4%), διαμορφώθηκε στα €3.388,2, αυξημένο κατά 1,5%, έναντι προηγούμενου έτους (2017: €3.263,4 δισ, 2016: €3.132,6 δισ, 2015: €3.032,8 δισ).

Σύμφωνα με τη Γερμανική Στατιστική Αρχή, η υποχώρηση του ΑΕΠ σε αρνητικό έδαφος κατά το 3^ο τρίμηνο 2018 αποδίδεται, κατά κύριο λόγο, στις επιδόσεις του τομέα εξωτερικού εμπορίου, όπου οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών μειώθηκαν κατά 0,9%, έναντι προηγούμενου εξαμήνου, ενώ, αντιθέτως, οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 1,3% ταχύτερα, παράλληλα με μία μικρή καταγραφείσα κάμψη 0,3% στην ιδιωτική κατανάλωση.

Παρά την επιβράδυνση του ρυθμού μεγέθυνσης του ΑΕΠ το 2018, έναντι των προηγούμενων ετών, η γερμανική οικονομία επέτυχε να διατηρήσει την αναπτυξιακή της δυναμική για ένατο συναπτό έτος, γεγονός αξιοσημείωτο για μια χώρα με την οικονομική «ωριμότητα» της Γερμανίας. Μάλιστα, καίτοι χαμηλότερες, οι επιδόσεις της γερμανικής οικονομίας το 2018 υπερέκρασαν τον μ.ό. ρυθμών ανάπτυξης της δεκαετίας του 2000, ο οποίος ανήρχετο σε 1,2%.

Συγκρινόμενες διεθνώς, ωστόσο, οι επιδόσεις της γερμανικής οικονομίας το 2018, θεωρούνται μάλλον ασθενείς, δεδομένου ότι ο ρυθμός ανάπτυξης 1,5% του γερμανικού ΑΕΠ υπολείπεται, όχι μόνον του μέσου όρου ανάπτυξης ΕΕ-28 (2,0%)/ΕΕ-27 (2,1%) και της Ευρωζώνης (1,9%)¹, ως προαναφέρθηκε, αλλά και των ισχυρών οικονομιών του κόσμου το 2018, ήτοι: Κίνας (6,6%), ΗΠΑ (2,9%), Ν. Κορέας (2,7%), Ρωσίας (2,3%) και Καναδά (1,8%), υπερτερώντας μόνον αυτού της Ιαπωνίας (0,8%).

Τη μεγαλύτερη συμβολή στη μεγέθυνση του γερμανικού ΑΕΠ έχει, διαχρονικώς, ο τομέας της Πληροφορικής/Τηλεπικοινωνιών, θέση την οποία διατήρησε και το 2018, με 3,7% (έναντι 3,9% το 2017), ενώ στη 2^η θέση αναρριχήθηκαν εκ νέου οι Κατασκευές (3,6%), έναντι 2,2% και 5^η θέση το 2017, ανακτώντας τη θέση που κατείχαν το 2016 (2,8%). Στην 3^η θέση ο τομέας Εμπορίου, Μεταφορών, Φιλοξενίας και Εστίασης, με συμμετοχή 2,1% στην οικονομική ανάπτυξη το 2018, με τις Υπηρεσίες προς Επιχειρήσεις να ακολουθούν, με 1,7%. Αξίζει να σημειωθεί η «κατάρρευση» της αναπτυξιακής συμβολής της Μεταποίησης, κλάδου εξαιρετικά βαρύνουσας σημασίας για τη γερμανική οικονομία, από 2,5% το 2017 σε 1,0% το 2018, ενώ σημαντική υποχώρηση εγνώρισαν, τόνον οι Δημόσιες Υπηρεσίες (πτώση 0,9%), όσον και οι Λοιπές Υπηρεσίες (πτώση 0,7%). Όπως και το 2017, χαμηλή συμμετοχή στη μεγέθυνση του γερμανικού ΑΕΠ 2018 είχαν επίσης και οι Χρηματοπιστωτικές & Ασφαλιστικές Υπηρεσίες, (2018: 0,6%, 2017: 0,0%, έναντι συμμετοχής 2,5% το 2016), ενώ επιτάθηκε περαιτέρω η αρνητική αναπτυξιακή συμβολή του Αγροτικού-Κτηνοτροφικού Κλάδου, από -0,7% το 2017, σε -1,5% το

¹ Προβλέψεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Απρίλιος 2019

2018 (2016: +0,3%).

Αύξηση σημείωσε επίσης και το κατά Κεφαλήν Εισόδημα (σε τρέχουσες τιμές), από €37.650 το 2017 σε €40.883 το 2018 (+3,1%).

Στη διατήρηση της αναπτυξιακής δυναμικής της γερμανικής οικονομίας το 2018 συνετέλεσαν:

➤ Η αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 2,6%, η οποία αποδίδεται στην άνοδο του διαθέσιμου εισοδήματος των Γερμανών και στη στιβαρή καταναλωτική εμπιστοσύνη, λόγω υψηλών αμοιβών και θετικών προοπτικών στην αγορά εργασίας και την οικονομία γενικότερα.

➤ Η αύξηση των εξαγωγών (προϊόντα&υπηρεσίες: +3,5%, προϊόντα: +3,5%, υπηρεσίες: +3,3%) και των εισαγωγών (προϊόντα&υπηρεσίες: +5,2%, προϊόντα: +6,3%, υπηρεσίες: +1,6%).

➤ Η διατήρηση υψηλού Εμπορικού Πλεονάσματος, το οποίο το 2018 διαμορφώθηκε στο επίπεδο των €246,1% δις, έναντι €264,6 δις το 2017 και €268,0 δις το 2016.

➤ Η σημαντική αύξηση, τόσον των δημοσίων επενδύσεων κατά 7,7%, όσον και των ιδιωτικών κατά 5,8%, το 2018, με τις επενδύσεις σε πάγιο κεφάλαιο και τις επενδύσεις σε κτιριακές εγκαταστάσεις να αυξάνονται κατά 3,0%, αντιστοίχως, έναντι 2017, ενώ οι λοιπές επενδύσεις (έρευνα&ανάπτυξη, τεχνολογία/καινοτομία κλπ.) κατά 0,4%.

➤ Η αύξηση θέσεων εργασίας κατά 562 χιλ. ή 1,5%, διαμορφώνοντας το συνολικό εργατικό δυναμικό σε 44,8 εκατ., έναντι 44,3 εκατ. απασχολούμενων το 2017 και 43,5 εκατ. το 2016.

➤ Το δημοσιονομικό πλεόνασμα-ρεκόρ, ύψους €58,0 δις ή 1,7% επί του ΑΕΠ, έναντι πλεονάσματος €38,1 δις (+74%) ή 1,0% του ΑΕΠ το 2017 και €28,7 δις ή 0,9% του ΑΕΠ το 2016.

1.2 Προβλέψεις 2019

Παρά την επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης το 2018, την οποία «σηματοδότησαν» οι αρνητικοί ρυθμοί του 3^{ου} τριμήνου, μετά από 13 συναπτά τρίμηνα μεγέθυνσης, η γερμανική οικονομία αναμένεται να παραμείνει σε τροχιά επιβραδυνόμενης ανάπτυξης και το 2019.

Σύμφωνα με στοιχεία της Γερμανικής Στατιστικής Αρχής, η γερμανική οικονομία αναπτύχθηκε με 0,4% το 1^ο τρίμηνο του τρέχοντος έτους, έναντι 0,0% το 4^ο τρίμηνο 2018, κεφαλαιοποιώντας κυρίως την ισχυρή άνοδο της εγχώριας ιδιωτικής κατανάλωσης (+1,2%, η ισχυρότερη από το 2011), καθώς και τις επενδύσεις σε εξοπλισμό και κτιριακές εγκαταστάσεις.

Ωστόσο, η εγχώρια οικονομική δραστηριότητα εξακολούθησε να στέλνει «μεικτά μηνύματα», παρουσιάζοντας αρχικώς συρρίκνωση 0,2% το 2^ο τρίμηνο του έτους, αποδιδόμενη κυρίως στη μείωση της διεθνούς ζήτησης γερμανικών βιομηχανικών προϊόντων, για να επανέλθει εκ νέου σε ελαφρά θετικό έδαφος (+0,1%) το 3^ο τρίμηνο, όπως ανακοίνωσε η Γερμανική Στατιστική Αρχή, κυρίως λόγω θετικών εξελίξεων στο πεδίο της εγχώριας ζήτησης, στις κεφαλαιουχικές επενδύσεις και την οικοδομική δραστηριότητα, παρά το γεγονός ότι η πλειονότητα των οικονομικών αναλυτών είχε προεξοφλήσει αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης και το 3^ο τρίμηνο 2019, αναγκάζοντας τους ειδικούς να κάνουν λόγο για «διχασμένο οικονομικό κύκλο».

Κινητήριο μοχλό της ανάπτυξης για το 2019 ανεμένετο να αποτελέσουν, η ιδιωτική κατανάλωση, η οποία υποδαυλίζεται από την αύξηση της απασχόλησης, την άνοδο του μισθών και του διαθέσιμου εισοδήματος, αλλά και η αύξηση των επενδύσεων σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό, η οποία υποκινείται από την άνοδο της εσωτερικής και εξωτερικής ζήτησης σε κεφαλαιουχικά αγαθά. Σύμφωνα με τις αρχικές εκτιμήσεις, ώθηση ανεμένετο και από την αγορά εργασίας, η αδιαλείπτως ανοδική πορεία της οποίας, επί δωδεκαετία και πλέον, οδηγεί στον χαρακτηρισμό ως το «γερμανικό εργασιακό θαύμα».

Κυρίως υπό το φως της διεθνούς συγκυρίας, ωστόσο (μείωση διεθνούς ζήτησης προϊόντων, επιβράδυνση ρυθμών ανάπτυξης Κίνας, εμπορικές τριβές κλπ), η αναπτυξιακή πορεία της γερμανικής οικονομίας, η οποία είναι σαφώς εξωστρεφής και εξαρτώμενη, σε μεγάλο βαθμό, από το εξωτερικό εμπόριο, επιβραδύνεται συνολικώς το 2019. Άξιον μνείας αποτελεί, επίσης, το γεγονός ότι ο διεθνής οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Moody's υποβάθμισε, στις 21 Νοεμβρίου τ. έ, την προοπτική των γερμανικών τραπεζών από «σταθερή» σε «αρνητική», κυρίως λόγω της διαρκούς μείωσης της κερδοφορίας και της συνολικής φερεγγυότητάς τους, σε ένα περιβάλλον ιστορικά χαμηλών επιτοκίων, εκτιμώντας ότι η ήδη τρωθείσα κερδοφορία των γερμανικών τραπεζών αναμένεται να περιοριστεί περαιτέρω σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα.

Επί πλέον, ως οιονεί επικίνδυνη χαρακτηρίζεται, από τους οικονομολόγους, η συνεχιζόμενη αδυναμία των εγχώριων επιχειρήσεων να προσλάβουν ειδικευμένο εργατικό δυναμικό, συνεπεία του πολύ υψηλού επιπέδου απασχόλησης, γεγονός που επηρεάζει, τόσον την απόδοση των επιχειρήσεων (παραγωγή), όσον και το μισθολογικό κόστος. Η λειτουργία της οικονομίας σε

επίπεδο «πλήρους εξαντλήσεως των παραγωγικών ικανοτήτων» (full capacity) εγκυμονεί, δυνητικά, κίνδυνο «υπερθέρμανσης», ο οποίος θα οδηγούσε αναπόφευκτα σε υφεσιακή «διόρθωση».

Υπό το πρίσμα συνεπώς των ανωτέρω εκτεθέντων, Κρατικοί και Θεσμικοί Φορείς της γερμανικής οικονομίας, Διεθνείς Οργανισμοί και Οικονομικά Ερευνητικά Ιδρύματα, αναπροσάρμοσαν προσφάτως τις προβλέψεις ως προς τη μεγέθυνση της γερμανικής οικονομίας το 2019, κάνοντας λόγο για επιβράδυνση και συγκρατημένη αύξηση των ρυθμών ανάπτυξης της οικονομικής δραστηριότητας, ως ακολούθως:

- Γερμανική Κυβέρνηση (Οκτώβριος 2019): 0,5%
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ιούλιος 2019): 0,5%
- Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Ιούλιος 2019): 0,7%
- ΟΟΣΑ (Σεπτέμβριος 2019): 0,5%
- Γερμανική Κεντρική Τράπεζα/Deutsche Bundesbank (Ιούνιος 2019): 0,6%
- Συμβούλιο Οικονομικών Εμπειρογνομόνων (Μάρτιος 2019): 0,8%
- Ινστιτούτο Οικονομικών Ερευνών Μονάχου/Ifo (Ιούνιος 2019): 0,6%
- Γερμανικό Ινστιτούτο Οικονομικών Ερευνών/DIW (Οκτώβριος 2019): 0,5%
- Ινστιτούτο Κιέλου για την Παγκόσμια Οικονομία/IfW (Σεπτέμβριος 2019): 0,4%.

Τέλος, συγκρατημένες είναι οι προβλέψεις σχετικά με τους ρυθμούς ανάπτυξης της γερμανικής οικονομίας και για το 2020: Τον Οκτώβριο τ. έ. η Γερμανική Κυβέρνηση **χαμήλωσε** αισθητά τις προσδοκίες της σε 1,0%, έναντι πρόβλεψης ρυθμών ανάπτυξης 1,5% μόλις τον περασμένο Απρίλιο, ενώ οι εκτιμήσεις των κυριότερων Διεθνών Οργανισμών κυμαίνονται περί το 0,6% (Ευρωπαϊκή Επιτροπή 0,5%, ΔΝΤ 0,7% και ΟΟΣΑ 0,6%).

2. Δημόσια Οικονομικά – Προϋπολογισμός – Χρέος

Ιδιαίτερα θετικές, παρά την επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης, ήταν οι εξελίξεις στα δημόσια οικονομικά της Γερμανίας το 2018: Το Δημοσιονομικό Ισοζύγιο της χώρας κατέγραψε πλεόνασμα, για 5^ο συνεχές, μάλιστα, έτος, στο επίπεδο-ρεκόρ των €59,2 δις ή 1,7% του ΑΕΠ, αυξημένο κατά 74%, έναντι 2017 (πλεόνασμα €34,0 δις ή 1,0% του ΑΕΠ) και κατά 106%, έναντι 2016 (πλεόνασμα €28,7 δις ή 0,9% επί του ΑΕΠ).

Το πλεόνασμα αντικατοπτρίζει αύξηση των δημοσίων εσόδων κατά 4,7% (2017: 4,2%, 2016: 4,4%), έναντι αύξησης δαπανών κατά 3,1% (2017: 3,4%, 2016: 4,0%).

Το πλεόνασμα του Δημοσιονομικού Ισοζυγίου της Γερμανίας το 2018 αντανακλά:

α. Πλεόνασμα €20,3 δις της Κεντρικής Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης (έναντι πλεονάσματος €6,14 δις το 2017 και €11,5 δις το 2016).

β. Πλεόνασμα €10,3 δις από τα Ταμεία των 16 Ομόσπονδων Γερμανικών Κρατιδίων (έναντι πλεονάσματος €8,3 δις το 2017 και €4,2 δις το 2016).

γ. Πλεόνασμα €13,6 δις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (έναντι πλεονάσματος €9,5 δις το 2017 και €4,8 δις το 2016), και

δ. Πλεόνασμα €14,9 δις από τα Ασφαλιστικά Ταμεία (έναντι πλεονάσματος €10,1 δις το 2017 και €8,2 δις το 2016).

Το γερμανικό Δημόσιο εισέπραξε, το 2018, από άμεσους και έμμεσους φόρους, δασμούς, τέλη και άλλες εισφορές €1.543 δις, αύξηση της τάξεως του 4,7%, έναντι των δημοσίων εσόδων 2017.

Όπως και το 2017, σημαντικότερη πηγή εσόδων για το Δημόσιο Ταμείο απετέλεσαν οι φόροι, οι οποίοι εμφάνισαν συνολικά αύξηση 4,5%, έναντι 2017, αντικατοπτρίζοντας αυξήσεις σχεδόν σε όλες τις επί μέρους κατηγορίες, όπως έσοδα από: Φορολογία φυσικών προσώπων (+5,6%), φορολόγηση εταιρικού εισοδήματος (13,9%), φόρους μισθωτής εργασίας (5,4%), φόρους αποδόσεως κεφαλαίου (8,2%), φόρους επιτηδεύματος (5,5%), φόρους μεταβίβασης ακινήτων (5,3%) κ.ά. Θετική συμβολή είχαν επίσης τα έσοδα από εκποιήσεις δημόσιας περιουσίας (+2,8%), όπως και οι εισφορές (+4,3%).

Αυξημένες κατά 3,1% ήταν και οι δημόσιες δαπάνες κατά το υπό εξέταση έτος (έναντι αύξησης 3,4% το 2017), ανερχόμενες σε €1.484 δις. Το μισθολογικό κόστος του Δημοσίου αυξήθηκε κατά 3,7% (2017: 4,3%), συνεπεία κυρίως μισθολογικών αναπροσαρμογών, ενώ αυξημένες κατά 2,9% (2017: 3,9%) ήταν οι κοινωνικές δαπάνες και οι δαπάνες για συντάξεις (4,4% για τους συνταξιούχους του στενού και 3,0% για τους συνταξιούχους του ευρύτερου δημόσιου τομέα). Σημαντική αύξηση 9,5% εμφάνισαν, επίσης, το 2018 οι μεταβιβάσεις του Δημοσίου, συνεπεία κυρίως αυξημένων συνδρομών της Γερμανίας στον ευρωπαϊκό Προϋπολογισμό.

Τέλος, το Δημόσιο Χρέος, υπολογιζόμενο ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, μειώθηκε περαιτέρω το 2018

και διαμορφώθηκε στο επίπεδο του 60,1% (2017: 63,9%), μόλις 0,1% άνω της δια της Συνθήκης Μάαστριχτ καθοριζόμενης οροφής του 60% επί του ΑΕΠ. Όπως καταδεικνύεται από το Γράφημα 4, που ακολουθεί, το Δημόσιο Χρέος της Γερμανίας ως ποσοστό του ΑΕΠ αποκλιμακώνεται σταθερά επί οκταετία, επιτυγχάνοντας μείωση κατά περίπου 20% μεταξύ 2012 και 2018.

3. Διεθνής Ανταγωνιστικότητα

Σε επίπεδο ανταγωνιστικότητας η Γερμανία το 2018, σύμφωνα με την από 16/10/2018 έκθεση του Παγκόσμιου Οικονομικού Forum (WEF), αναρριχήθηκε στην 3^η θέση παγκοσμίως, (από την 5^η θέση στις ετήσιες εκθέσεις του Οργανισμού για τα έτη 2016 και 2017), προσπερνώντας Ελβετία (4^η θέση), Ιαπωνία (5^η θέση) και Κάτω Χώρες (6^η θέση) και υπολειπόμενη μόνον των ΗΠΑ και Σιγκαπούρης (1^η και 2^η θέση αντιστοίχως). Εξαιρετικές επιδόσεις σημείωσε η γερμανική οικονομία και στους επί μέρους τομείς του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, της τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας, όπου κατατάσσεται 1^η παγκοσμίως στη μακροοικονομική σταθερότητα, 1^η στις δυνατότητες και την ικανότητα ανάπτυξης καινοτομίας, 2^η στο δυναμικό επιχειρηματικό περιβάλλον και 4^η στις δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού.

Στην ανταγωνιστικότητα της γερμανικής οικονομίας συμβάλλει, μεταξύ άλλων, η χαμηλή ανεργία και η διαρκής αύξηση της απασχόλησης, η οποία τα τελευταία έτη ενισχύεται από μεγάλο αριθμό μεταναστών που αναζητούν εργασία στη Γερμανία. Το 2018, ο αριθμός των εργαζομένων, σημειώνοντας περαιτέρω αύξηση κατά 562 χιλ. άτομα (ή +1,3%) εν σχέσει με το 2017 (όπου επίσης είχε σημειωθεί αύξηση των θέσεων εργασίας κατά 638 χιλ. ή 1,6%, έναντι 2016), διαμορφώθηκε στο επίπεδο των 44,8 εκατ. εργαζομένων (2017: 44,3 εκατ., 2016: 43,5 εκατ.).

Η Γερμανία διατηρεί σταθερά την υψηλή πιστοληπτική βαθμίδα AAA, χάρις στα χαμηλά επιτόκια δανεισμού, τη συνεχιζόμενη οικονομική ανάπτυξη, τη χαμηλή ανεργία και τον πλεονασματικό, από το 2013 και εφεξής, κρατικό προϋπολογισμό.

4. Αγορά Εργασίας

Παρά την επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης, ειδικά το δεύτερο ήμισυ του υπό εξέταση έτους, η γερμανική αγορά εργασίας δεν «κατέβασε ταχύτητα» ούτε το 2018, προσθέτοντας 562.000 νέες θέσεις απασχόλησης ή 1,3%, έναντι 2017, συνεχίζοντας τη δυναμική της πορεία, μετά τη μεγαλύτερη ετήσια άνοδο της απασχόλησης κατά την τελευταία δεκαετία, όπου είχε καταγραφεί το 2017 (638.000 νέες θέσεις απασχόλησης ή 1,5%, έναντι 2016). Το σύνολο του απασχολούμενου εργατικού δυναμικού ανήλθε σε 44,8 εκατ. (2017: 44,3 εκατ.), το υψηλότερο καταγεγραμμένο ποσοστό απασχόλησης από Γερμανικής Επανεένωσης το 1990.

Η απασχόληση στη Γερμανία κινείται αδιαλείπτως ανοδικά επί δεκαετία συναπτά έτη, ενώ η επίδοση 1,3% το 2018 υπερέφερε τις προβλέψεις των ειδικών (π.χ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή: 1,1%, «Επιτροπή Σοφών» της Γερμανικής Κυβέρνησης: 1,2%), οι οποίες, μάλιστα, εκκινούσαν από αρκετά υψηλότερη πρόβλεψη για την ανάπτυξη (περί το 2,0%).

Η γερμανική οικονομία αντιστάθμισε την αρνητική επίδραση δημογραφικών παραμέτρων, που αποστέρησαν την αγορά εργασίας, το 2018, από 290.000 εργαζομένους (αντιστοίχως: 2017: 300 χιλ. εργαζομένους, 2016: 310 χιλ. εργαζομένους), κεφαλαιοποιώντας κυρίως: **i.** Την άνοδο της γυναικείας απασχόλησης, **ii.** Την αύξηση συμμετοχής των μεγαλύτερων ηλικιών στην οικονομική δραστηριότητα, **iii.** Την απασχόληση αλλοδαπών και την εργασιακή ενσωμάτωση μέρους των φιλοξενούμενων προσφύγων, και **iv.** Τη μείωση της «α-τυπικής» απασχόλησης (μερική, εποχική, περιστασιακή κλπ.) με ταυτόχρονη αύξηση των θέσεων εργασίας πλήρους ασφάλισης.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις του Ερευνητικού Ινστιτούτου Απασχόλησης (Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung/IAB), της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Απασχόλησης, δημογραφικοί παράγοντες (μείωση των γεννήσεων και, συνεπαγόμενα, μελλοντική μείωση των δυνητικών νέων γονέων στη διαγενεακή αλληλουχία), τα αποτελέσματα των οποίων είναι ήδη εμφανή στην αγορά εργασίας, θα προκαλέσουν τη μεσοπρόθεσμη «απώλεια» 6,1 εκατ. απασχολούμενων (μεταξύ 2015-2030) και 18,2 εκατ. μακροπρόθεσμα (2015-2060)².

Τέλος, όσον αφορά την απασχόληση αλλοδαπών και προσφύγων, είναι χαρακτηριστικό ότι, από τις περίπου 700 χιλ. νέες θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης, που κατεγράφησαν στη γερμανική οικονομία το πρώτο Εξάμηνο του 2018 (διαθέσιμα στοιχεία), οι 370 χιλ. περίπου ή σχεδόν 53% αφορούσε αλλοδαπούς, έναντι 330 χιλ. Γερμανών, σύμφωνα με στοιχεία της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Απασχόλησης. Το μεγαλύτερο ποσοστό μεταξύ των ως άνω

² Οι εκτιμήσεις αφορούν αποκλειστικά την δομική δημογραφική επίδραση της ηλικιακής διαστρωμάτωσης (Age Structure Affect/ Altersstruktureffekt), με σταθερές: την τάση συμμετοχής στην αγορά εργασίας, τα όρια συνταξιοδότησης και το ποσοστό γεννήσεων

αλλοδαπών, προέρχεται από χώρες που προσχώρησαν στην ΕΕ μετά το 2004 και κυρίως Πολωνία και Ρουμανία, ακολουθούμενες από Κροατία και Βουλγαρία. Ο αριθμός των απασχολούμενων Πολωνών, στη γερμανική οικονομία, υπολογίζεται σε 422 χιλ., των δε Ρουμάνων σε 349 χιλ, ενώ οι απασχολούμενοι από τον ευρωπαϊκό νότο (Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία και Πορτογαλία) υπολογίζονται συνολικά σε 614 χιλ. εργαζομένους. Τέλος, ο αριθμός των προσφύγων που έχουν ενταχθεί στη γερμανική αγορά εργασίας υπολογίζεται σε 327 χιλ, η τάση ενσωμάτωσης, ωστόσο, είναι σταθερά ανοδική.

Ομοίως, περαιτέρω αποκλιμάκωση σημείωσε, το 2018, και ο αριθμός εγγεγραμμένων στο Ταμείο Ανεργίας³, ο οποίος, μειωθείς κατά 193 χιλ. άτομα (-7,6% έναντι 2017), ανήλθε σε 2,34 εκατ. ανέργους ή σε 5,2% επί του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού. Πρόκειται για το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας από γερμανικής Επανενώσεως (1990), αγγίζοντας επίπεδα ανεργίας τριβής. Μάλιστα, η ανεργία παρουσιάζει συνεχή αποκλιμάκωση από το 2005 και εφεξής, με εξαίρεση το 2009, στην κορύφωση της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης, με αποτέλεσμα ο όγκος των ανέργων κατά ΟΟΣΑ/ΙΛΑ⁴ να έχει υποχωρήσει σε 1,5 εκατ. (έναντι 1,7 εκατ. το 2017), από 4,5 εκατ. το 2005.

Όσον αφορά στη γεωγραφική «κατανομή» της ανεργίας στη Γερμανία, είναι προφανές ότι οι περιοχές της πρώην Ανατολικής Γερμανίας, συμπεριλαμβανομένου του Βερολίνου, εμφανίζουν συνολικά υψηλότερα ποσοστά ανεργίας, έναντι κυρίως των πλουσιότερων και έντονα βιομηχανοποιημένων Ομοσπονδιακών Κρατιδίων του γερμανικού νότου, όπου Βαυαρία και Βάδη Βυρτεμβέργη εμφανίζουν τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας σε ολόκληρη τη γερμανική επικράτεια.

5. Δείκτης Τιμών Καταναλωτού (Πληθωρισμός)

Ο πληθωρισμός (Δείκτης Τιμών Καταναλωτού/ΔΤΚ) σημείωσε αισθητή άνοδο το 2018 και διαμορφώθηκε στο 1,9%, έναντι 1,8% το 2017, 0,5% το 2016 και 0,3% το 2015.

6. Εξωτερικό Εμπόριο

Ο τομέας των εξαγωγών, καταγράφοντας από το 2010 και εφεξής ιδιαίτερα θετικές επιδόσεις και σημειώνοντας το 2018 εκ νέου αύξηση, διατήρησε την Γερμανία στην κορυφαία θέση μεταξύ των εξαγωγικών χωρών παγκοσμίως. Σύμφωνα με στοιχεία της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας (Destatis), το Εμπορικό Πλεόνασμα της Γερμανίας διαμορφώθηκε, το 2018, σε €232,3 δις, έναντι €252,3 δις το 2017.

Συγκεκριμένα, υψηλά πλεονάσματα υπέρ της Γερμανίας καταγράφονται στο Εξωτερικό της Εμπόριο με τις εξής χώρες: ΗΠΑ (€48,7 δις), Ην. Βασίλειο (€44,9 δις), Γαλλία (€40,5 δις), Αυστρία (€21,8 δις), Ισπανία (€11,7 δις), Σουηδία (€10,3 δις) κλπ. Έλλειμμα, αντιθέτως, εις βάρος της Γερμανίας, εμφανίζεται στο διμερές εμπόριο με Κίνα (€13,2 δις), Ρωσία (€10,1 δις), Ολλανδία (€6,9 δις), Βιετνάμ (€5,6 δις), Μπαγκλαντές (€4,9 δις), Νορβηγία (€4,5 δις). Έλλειμμα ομοίως, εις βάρος της Γερμανίας, προκύπτει γενικώς στο διμερές εμπόριο με σειρά χωρών της ΝΑ Ασίας (Μαλαισία, Βιετνάμ, Ταϊλάνδη, Ινδονησία, Μπαγκλαντές, Φιλιππίνες, Καμπότζη), αλλά και με ευρωπαϊκές χώρες όπως Τσεχία, Ουγγαρία, Σλοβακία, Βουλγαρία και Βόρεια Μακεδονία, σε οποίες είτε έχουν μεταφερθεί ολόκληρες γραμμές παραγωγής γερμανικών προϊόντων, είτε έχει αναπτυχθεί το σύστημα υπεργολαβιών για την παραγωγή προϊόντων, που αφορούν κυρίως στους κλάδους μηχανολογικού εξοπλισμού, οχημάτων και ενδύματος. Έλλειμμα σημειώνεται τέλος στο διμερές εμπόριο της Γερμανίας με χώρες, από τις οποίες προμηθεύεται πρώτες ύλες (Ρωσία, Νορβηγία, Καζαχστάν, Λιβύη κ.ά.).

Η αξία των γερμανικών εξαγωγών το 2018, σημειώνοντας εκ νέου αύξηση 3%, έναντι 2017, διαμορφώθηκε στο επίπεδο του €1,31 τρις. Οι γερμανικές εισαγωγές, το ίδιο έτος αναφοράς, καταγράφοντας μεγαλύτερη αύξηση 5,7%, έναντι 2017, ανήλθαν σε €1,09 τρις.

Εξωτερικό Εμπόριο Γερμανίας 2016-2018 (σε χιλ. €)

	2016	2017	2018	Μεταβολή 2018/2017
Εξαγωγές	1.203.833.146	1.278.958.245	1.317.556.563	3,0%
Εισαγωγές	954.917.389	1.031.012.736	1.089.831.699	5,7%

³ Γενικό ποσοστό ανεργίας

⁴ Σύμφωνα με τον ορισμό της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας/ΙΛΟ, πρόκειται για ανέργους σε ενεργή αναζήτηση θέσεως εργασίας για >4 εβδομάδες και διαθέσιμους για έναρξη απασχόλησης εντός 2 εβδομάδων. Η αποκλιμάκωση των κατά ΟΟΣΑ/ΙΛΟ ανέργων, το 2018, ανήλθε σε 130 χιλ. περίπου ή 3,2% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού (έναντι 3,7% το 2017), μειωθείς κατά 8% περίπου σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Εμπορικό Ισοζύγιο	248.915.757	247.945.509	227.724.864	-8,2%
Όγκος Εμπορίου	2.158.750.535	2.309.970.981	2.407.388.262	4,2%

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2019, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

Η Γερμανία, είναι κατ' εξοχήν βιομηχανική χώρα, γεγονός που αντικατοπτρίζεται εναργώς στη διάρθρωση του γερμανικού Εξωτερικού Εμπορίου ανά ομάδα προϊόντων, τόσο ως προς το σκέλος των εξαγωγών, όσο και ως προς το σκέλος των εισαγωγών. Σημαντικότερες εξαγωγίμες κατηγορίες προϊόντων αποτελούν διαχρονικά: Προϊόντα μηχανολογικού εξοπλισμού, συσκευές διαφόρων ειδών και οχήματα, με μερίδιο 54% το 2018 επί συνόλου γερμανικών εξαγωγών, προϊόντα χημικής βιομηχανίας & βιομηχανίας πλαστικών (19%) και τεχνουργήματα από μέταλλα (8%). Τα προϊόντα τροφίμων (κυρίως μεταποιημένα προϊόντα και, σε μικρότερο βαθμό, πρώτες ύλες) αποσπούν μερίδιο περί το 6%, ενώ σημαντικό είναι και το μερίδιο που καταλαμβάνουν οι εξαγωγές άλλων προϊόντων της μεταποιητικής βιομηχανίας, όπως ενδύματα (3%), τεχνουργήματα από ξύλο και πολτό ξύλου (2%), έπιπλα (2%) κ.ά.

Όσον αφορά στις εισαγωγές, τις πρώτες θέσεις καταλαμβάνουν επίσης προϊόντα μηχανολογικού εξοπλισμού, συσκευές και οχήματα με μερίδιο 41% και προϊόντα χημικής βιομηχανίας/πλαστικών (17%) και ακολουθούν ορυκτά (10%), τεχνουργήματα από μέταλλα (9%), τρόφιμα (8%), δέρματα και ενδύματα (6%) κλπ.

Το 59,9% των εξαγωγών της Γερμανίας, το 2018, αξίας €789 δις κατευθύνθηκε προς χώρες ΕΕ&ΕΟΧ. Ειδικότερα, τα Κ-Μ Ευρωζώνης, απερρόφησαν γερμανικά προϊόντα αξίας €486,7 δις ή το 36,9% του συνόλου των γερμανικών εξαγωγών. Αντιστοίχως, 58,5% των γερμανικών εισαγωγών αξίας €637,8 δις, προήλθε από τα Κ-Μ ΕΕ. Από χώρες Ευρωζώνης προήλθε το 37% του συνόλου των γερμανικών εισαγωγών, το οποίο αντιστοιχεί σε €402,8 δις.

Η κατανομή των γερμανικών εξαγωγών ανά γεωγραφική περιφέρεια έχει κατά φθίνουσα σειρά ως εξής: ΝΑ Ευρώπη €188,2 δις (14,3%), Β. Αμερική €137,3 δις (10,4%), Ανατ. Μεσόγειος-Περσικός Κόλπος €47,3 δις (3,6%), Ανατ. Ευρώπη €32,3 δις (2,5%), Ν. Αμερική €18,5 δις (1,4%), Υποσαχάριος Αφρική €13,2 δις (1%), Ωκεανία €12,2 δις (0,9%), Β. Αφρική €9,3 δις (0,7%), Δυτ. Βαλκάνια €5,3 δις (0,4%), Κεντρική Ασία&Καύκασος €3,3 δις (0,3%), Κεντρική Αμερική&Καραϊβική €3 δις (0,2%), λοιπές χώρες και εδάφη €58 δις (4,4%).

Αντιστοίχως, η κατανομή των γερμανικών εισαγωγών ανά γεωγραφική περιφέρεια έχει κατά φθίνουσα σειρά ως ακολούθως: 14,3% των γερμανικών εισαγωγών, αξίας €188,1 δις, προήλθε από χώρες Ν.Α. Ασίας, 10,4% ή €137,3 δις, από χώρες Β. Αμερικής, 3,6% ή €47,3 δις, από χώρες Ανατ. Μεσογείου και Περσικού Κόλπου, 2,5% των εισαγωγών της Γερμανίας ή €32,3 δις από χώρες Ανατ. Ευρώπης, 1,4% ή €18,5 δις από χώρες Ν. Αμερικής, 1% ή €13,2 δις, από χώρες Υποσαχάριος Αφρικής, 0,9% ή €12,2 δις, από Ωκεανία, 0,7% ή €9,3 δις, από χώρες Β. Αφρικής, 0,4% ή €5,3 δις, από χώρες Δυτ. Βαλκανίων, 0,3% ή €3,3 δις, από χώρες Κ. Ασίας&Καυκάσου, 0,2% ή €3 δις, από χώρες Κ. Αμερικής&Καραϊβικής και 4,4% ή €58 δις, από άλλες χώρες.

Το 2018 η Κίνα διατήρησε την 1^η θέση μεταξύ των εμπορικών εταίρων της Γερμανίας. Η αξία του όγκου εμπορίου των δύο χωρών ανήλθε σε €199,3 δις, έναντι €187,9 δις το 2017. Στην 2^η θέση κατετάγη η Ολλανδία με €189,1 δις και στην 3^η οι ΗΠΑ, με αξία διμερούς όγκου εμπορίου, €177,8 δις αντιστοίχως το 2018, υπερκεράζοντας την 4^η πλέον Γαλλία με €170,4 δις, η οποία αποτελούσε επί σειρά ετών τον πρώτο εμπορικό εταίρο της Γερμανίας και επομένων Ιταλίας (€130,3 δις), Ην. Βασιλείου (€119,1 δις), Πολωνίας (€118,6 δις) και Αυστρίας, με αξία διμερούς εμπορίου €108,1 δις. Η χώρα μας, με αξία διμερούς εμπορίου της τάξεως των €7,7 δις (σύμφωνα με στοιχεία Destatis), καταλαμβάνει την 41^η θέση μεταξύ των εμπορικών εταίρων της Γερμανίας.

Το γερμανικό Εξωτερικό Εμπόριο, αναπτύσσεται με βαθμό συγκέντρωσης 75% περίπου, με τις χώρες της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης. Η συγκέντρωση αυτή οφείλεται σε πολλούς παράγοντες, οι σπουδαιότεροι των οποίων δεν αποδίδονται μόνον σε αμιγώς οικονομικά αίτια, τα οποία εξηγούνται δια της θεωρίας των διεθνών οικονομικών σχέσεων, ως διακίνηση προϊόντων, διευκόλυνση μεταφορών λόγω γειτνίασεως, διαμόρφωση κοινών καταναλωτικών προτύπων, ομοιογένεια αγορών, κόστος ευκαιρίας ανάπτυξης εμπορίου, ανταγωνισμός και παγίωση μεριδίων αγοράς, ευελιξία επιχειρηματικού και οικονομικού περιβάλλοντος κλπ., αλλά ανάγονται και σε κοινές πολιτισμικές καταβολές, ιδιαιτέρως δε ως προς την ανάπτυξη των διμερών σχέσεων με τις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης με τις οποίες υφίσταται εν πολλοίς κοινό ιστορικό υπόβαθρο.

Λαμβανομένου υπ' όψιν του βαθμού επεκτάσεως και της απελευθερώσεως του ενδοκοινοτικού γερμανικού εμπορίου, απότοκο της εγκαθιδρύσεως της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς το 1993,

αλλά και της Ανατολικής Διευρύνσεως ΕΕ την 01.05.2004 δια της προσχωρήσεως 10 νέων κρατών, καθίσταται ευκόλως αντιληπτή η συντελεσθείσα βαθμιαία ενίσχυση της γερμανικής οικονομικής θέσεως στο χώρο ΕΕ, αλλά αιτιολογείται επίσης και ο σχηματισμός πλεονασμάτων επί σειρά ετών, τόσον στο διμερές με εκάστη, όσον και με το σύνολον των χωρών-ΕΕ Εμπορικό Ισοζύγιο Γερμανίας.

Εξεταζομένων, εξ άλλου των ρυθμών αυξήσεως των γερμανικών εξαγωγών προς τις χώρες-ΕΕ εν συγκρίσει με την ανάπτυξη εξαγωγών μίας εκάστης των χωρών-ΕΕ προς τη Γερμανία συνάγεται ότι τα γερμανικά εμπορικά πλεονάσματα οφείλονται στη σταδιακή αποδόμηση της παραγωγικής δομής ιδιαίτερος στις χώρες, των οποίων η διάρθρωση της οικονομίας κυριαρχείται από πρωτογενή αγαθά και προϊόντα υψηλής εντάσεως εργασίας και αδυναμία κατά συνέπεια υποκατάστασης εισαγωγών δια αναδιαρθρώσεως της παραγωγικής βάσης και αναπροσανατολισμού προς τις εξαγωγές. Και τούτο, διότι η ελαστικότητα ζήτησης εξαγωγών (τιμών), αλλά και η εισοδηματική ελαστικότητα για πρωτογενή αγαθά και προϊόντα εντάσεως εργασίας είναι χαμηλή, με αποτέλεσμα τη χειροτέρευση των όρων εμπορίου «Όροι Εμπορίου=(Δείκτης Τιμών Εισαγωγών/Δείκτης Τιμών Εξαγωγών)×100» και τη δημιουργία προβλημάτων στο Ισοζύγιο Πληρωμών, εν αντιθέσει με τα βιομηχανικά αγαθά και προϊόντα εντάσεως κεφαλαίου, των οποίων η ελαστικότητα ζήτησης εξαγωγών (τιμών) και η εισοδηματική ελαστικότητα είναι υψηλή.

Η αποδόμηση του παραγωγικού ιστού και η υποκατάσταση τμημάτων της παραγωγής δι' εισαγωγών συντελούν στη δημιουργία εμπορικών ελλειμμάτων ιδιαίτερος σε χώρες, οι εξαγωγές των οποίων φέρουν έντονα στοιχεία χαμηλής προστιθεμένης αξίας, μεταξύ αυτών η Ελλάδα, αλλά και χώρες κυρίως του ευρωπαϊκού Νότου, εν αντιθέσει με τις εξαγωγές των χωρών εκείνων, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως υψηλής προστιθεμένης αξίας και δημιουργούν συναφώς εμπορικά πλεονάσματα, μεταξύ αυτών η Γερμανία και χώρες κυρίως του ευρωπαϊκού Βορρά.

Προς τούτο δέον να ληφθεί υπ' όψιν ότι η ΕΕ χαρακτηρίζεται εν συνόλω από έλλειμμα ανταγωνιστικότητας στον τομέα της παγκόσμιας τεχνολογικής καινοτομίας. Το έλλειμμα ανταγωνιστικότητας σε μία οικονομική οντότητα ως η ΕΕ με Ενιαία Αγορά διαχέεται και είναι εμφανέστερο στις ολιγώτερον ανεπτυγμένες οικονομίες της περιφέρειας και του ευρωπαϊκού Νότου και αντισταθμίζεται εν μέρει από την Γερμανία, η οποία υπερέχει έναντι των υπολοίπων χωρών ΕΕ, καλύπτει τα τεχνολογικά κενά και διεμβολίζει τη δομή των ομοειδούς παραγωγικής διάρθρωσης χωρών ΕΕ, ως Ην. Βασιλείου, Γαλλίας και Ιταλίας.

Κατά συνέπεια σε ένα υπό την ευρύτερα έννοια γενικό σύστημα οικονομικής ισορροπίας, το οποίο θα έπρεπε να προσφέρεται δια της λειτουργίας της Ενιαίας Αγοράς ΕΕ, ανακύπτει ανισορροπία, με αποτέλεσμα σε μεγάλο βαθμό τα ελλείμματα του Νότου να αντιστοιχούν, έστω και μερικώς, στα πλεονάσματα του Βορρά. Λαμβανομένου επίσης υπ' όψιν ότι τα πλεονάσματα δεν επενδύονται σε αρκούντως ικανοποιητικό βαθμό (η Γερμανία, επί παραδείγματι, επενδύει μόνον το 6% περίπου των πλεονασμάτων έναντι 9%, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ), ως υποδεικνύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με στόχο την ισόρροπη ολοκλήρωση του οικονομικού χώρου της ΕΕ, εντείνεται η ανισορροπία σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η Γερμανία, επωφελήθηκε τα μέγιστα από τη λειτουργία της Ενιαίας Αγοράς ΕΕ, αλλά και από τη δημιουργία οικονομικών κλίμακος από αρχές της δεκαετίας 1990 ακόμη, δια της αναπτύξεως συστήματος υπεργολαβιών και της μεταφοράς μεταγενέστερα, μετά την Ανατολική Διεύρυνση ΕΕ το 2004 και την προσχώρηση των 8 νέων κρατών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, τμημάτων παραγωγικών γραμμών κλάδων της βαριάς γερμανικής βιομηχανίας (αυτοκινητοβιομηχανίας, μηχανολογικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, καθώς και της χημικής βιομηχανίας κλπ.), ιδιαίτερος σε Τσεχία, Ουγγαρία, Σλοβακία και Σλοβενία, οι οποίες σημειωτέον διέθεταν προηγμένες μεταξύ των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης παραγωγικές δομές, πριν τη μετάβαση ακόμη στην οικονομία της αγοράς. Τούτο αντανακλάται στο έλλειμμα εις βάρος της Γερμανίας και στη δομή του διμερούς γερμανικού εμπορίου με τις εν λόγω χώρες.

Η ανάπτυξη του συστήματος υπεργολαβιών οδήγησε, λόγω και των χαμηλοτέρων συντελεστών παραγωγής, στη συμπίεση του οριακού κόστους παραγωγής και στην ενίσχυση περαιτέρω της ανταγωνιστικότητας των γερμανικών προϊόντων, με αποτέλεσμα την διεμβόλιση δια των εξαγωγών και συρρίκνωση παραγωγικών τομέων σε χώρες, οι οποίες δεν υστερούν σε τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομίες, όπως η Ιταλία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο κλπ.

Συγκεκριμένα, ο ρυθμός ανάπτυξης των γερμανικών εξαγωγών προς το σύνολον σχεδόν των

χωρών ΕΕ, πλην Λουξεμβούργου, Ιρλανδίας, Ελλάδος (αποδίδεται στη συρρίκνωση των εισαγωγών, λόγω πτώσεως της ζήτησης), Πορτογαλίας, Φινλανδίας, Εσθονίας, Πολωνίας, Βουλγαρίας και Ρουμανίας, είναι ταχύτερος εν συγκρίσει με ρυθμό αυξήσεως των εξαγωγών των χωρών ΕΕ προς Γερμανία. Σημειώνεται χαρακτηριστικά ότι ο ρυθμός ανάπτυξης των γερμανικών εξαγωγών προς τους τέσσερις μεγαλύτερους εμπορικούς εταίρους εντός της ΕΕ είναι πολλαπλάσιος του αντιστοίχου ρυθμού αυξήσεως των εξαγωγών προς Γερμανία των χωρών αυτών, ήτοι: Γαλλία (6πλάσιος του ρυθμού αυξήσεως γαλλικών εξαγωγών προς Γερμανία), Κάτω Χώρες (47πλάσιος), Ηνωμένο Βασίλειο (27πλάσιος), Ιταλία (6πλάσιος).

Η Γερμανία, το 2018, εξήγαγε προς τις υπόλοιπες χώρες ΕΕ & ΕΟΧ εμπορεύματα αξίας €789 δις (2017: €759,9 δις), εκ των οποίων €486,7 δις προς χώρες Ευρωζώνης (2017: €465,9), ενώ προς τον υπόλοιπο κόσμο οι γερμανικές εξαγωγές ανήλθαν σε €528,4 δις (2017: €519 δις). Ως εκ τούτου, το 59,9% του συνόλου των εξαγωγών της Γερμανίας κατευθύνθηκε προς τις χώρες ΕΕ και το 40,1% προς τον υπόλοιπο κόσμο. Οι μεγαλύτεροι αγοραστές γερμανικών εμπορευμάτων εντός της ΕΕ είναι: Γαλλία, Ολλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία και Αυστρία, ενώ μεταξύ των 10 πρώτων χωρών-εισαγωγέων γερμανικών προϊόντων συγκαταλέγονται 7 κράτη-μέλη ΕΕ, ήτοι: Γαλλία, Κάτω Χώρες, Ην. Βασίλειο, Ιταλία, Αυστρία, Πολωνία, και Βέλγιο.

Η δεσπόζουσα θέση της Γερμανίας στο ενδοκοινοτικό εμπόριο αποτυπώνεται, το 2018 και στα υψηλά επί μέρους εμπορικά πλεονάσματα υπέρ της Γερμανίας με εκάστη των χωρών ΕΕ, πλην (κατά φθίνουσα σειρά) Ολλανδίας, Τσεχίας, Ιρλανδίας, Βελγίου, Ουγγαρίας, Σλοβενίας, Σλοβακίας και Βουλγαρίας.

Σημειώνεται συναφώς ότι η Γερμανία διαθέτει και λειτουργεί 140 Διμερή Επιμελητήρια προς προώθηση των γερμανικών οικονομικών και εμπορικών συμφερόντων σε 92 χώρες του κόσμου, μεταξύ αυτών και στις 27 χώρες ΕΕ.

7. Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ - Ανθρώπινη Ανάπτυξη - Βιοτικό Επίπεδο - Κοινωνικές Παράμετροι

Σύμφωνα με στοιχεία της Γερμανικής Στατιστικής Αρχής, το γερμανικό Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ, το 2018, ανήλθε σε €40.883, αυξημένο κατά €1.233 ή 3,1% έναντι €39.650 το 2017 (2016: €38.370). Στην κατάταξη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), επί τη βάση του κατά Κεφαλήν Εισοδήματος, το 2018, η Γερμανία, με μέσο κατά Κεφαλήν Εισόδημα €48.260 (τρέχουσες τιμές) μεικτά ετησίως (2017: \$44.770), κατέλαβε τη 18η θέση παγκοσμίως, όπως και το 2017. Εξακολουθεί όμως να υφίσταται ανισομέρεια κατανομής του εισοδήματος μεταξύ των 16 Ομοσπονδιακών Κρατιδίων: Τα εξόχως βιομηχανικά Ομοσπονδιακά Κρατίδια της πρώην Δυτικής Γερμανίας, καθώς και τα Ομοσπονδιακά Κρατίδια όπου εδρεύουν μεγάλοι εμπορικοί λιμένες, επιτυγχάνουν σημαντικά υψηλότερη ανάπτυξη, έναντι των νέων Ομοσπονδιακών Κρατιδίων, εξαιρουμένου του Βερολίνου. Το υψηλότερο μέσο κατά κεφαλήν ετήσιο εισόδημα, το 2018, ύψους €65.603 σημειώνεται στο Ομοσπονδιακό Κρατίδιο του Αμβούργου, ενώ το χαμηλότερο, ύψους €27.905 ετησίως, καταγράφεται στο κρατίδιο Μεκλεμβούργου-Δ. Πομμερανίας.

Η Γερμανία, επί τη βάση του Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index, στοιχεία 2017), καταλαμβάνει την 5^η θέση στον κόσμο (2^η μεταξύ χωρών ΕΕ, μετά την Ιρλανδία), ενώ από την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank Group), με κριτήριο το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, το ίδιο έτος, κατατάσσεται στην 4^η θέση παγκοσμίως, προηγούμενων των ΗΠΑ, Κίνας, Ιαπωνίας και επομένων Ινδίας, Ην. Βασιλείου, Γαλλίας, Βραζιλίας, Ιταλίας κλπ.

Το υψηλό βιοτικό επίπεδο συνοδεύεται από ιδιαίτερα χαμηλή φοροδιαφυγή και περιορισμένης κλίμακας διαφθορά.

8. Ξένες Άμεσες Επενδύσεις (FDI)

Το σύνολον (Stock) των Άμεσων Γερμανικών Επενδύσεων (FDI) στο εξωτερικό, σύμφωνα με στοιχεία της Ομοσπονδιακής Γερμανικής Τραπεζής, in terms of stocks την 31.12.2017, σημειώνοντας αύξηση 5,6%, διεμορφώθη στο επίπεδο του €1.166,9 δις (έναντι €1.105,5 δις το 2016 και €1.069,7 δις το 2015), εκ των οποίων €659,1 δις (+2,9% έναντι €606,9 δις το 2016) ή 56,5% του συνόλου των παγκόσμιων Άμεσων Γερμανικών Επενδύσεων (Stock) απετέλεσε γερμανική επενδυτική δραστηριότητα σε χώρες ΕΕ28 και €454,2 δις (+10,7% έναντι €410,2 δις το 2016) ή 38,9% σε χώρες Ευρωζώνης.

Το σύνολον (Stock) των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (FDI) στη Γερμανία, σύμφωνα με στοιχεία ομοίως της Ομοσπονδιακής Γερμανικής Τραπεζής, in terms of stocks την 31.12.2017, καταγράφοντας αύξηση 4,5%, διεμορφώθη στο επίπεδο των €740,7 δις (έναντι €709,1 δις το 2016 και €675,7 δις το 2015), εκ των οποίων €524,6 δις (+1,1% έναντι €518,8 δις το 2016) ή 70,8% του

συνόλου των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (FDI) στη Γερμανία προήλθε από χώρες ΕΕ, όπου τανάπαλιν €432,1 δις (+1,0% έναντι 427,7 δις το 2016) ή 57,7% του συνόλου των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (FDI) στη Γερμανία, απετέλεσε, το 2017, απόθεμα επενδεδυμένων κεφαλαίων χωρών της Ευρωζώνης.

Γ. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

1. Θεσμικό Πλαίσιο Διμερούς Οικονομικής Συνεργασίας - Συμφωνίες

Οι οικονομικές και εμπορικές σχέσεις Ελλάδος-Γερμανίας, πέραν του εν ισχύϊ κοινοτικού και διμερούς θεσμικού πλαισίου, διέπονται από τις κατωτέρω διμερείς Συμφωνίες:

- Συμφωνία περί «Δικαιωμάτων Πνευματικής, Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας» (1951, ΦΕΚ330Α/1953)
- Ευρωπαϊκή Συμφωνία περί «Δικαιωμάτων Ευρεσιτεχνίας»(05/10/1973). *Το Νοέμβριο 2006, η Δανία και το Λίχτενσταϊν κατέθεσαν στη γερμανική πλευρά, ως θεματοφύλακα, την πράξη προσχωρήσεώς τους στην εν λόγω Συμφωνία
- Εμπορική Συμφωνία (1957, ΦΕΚ 20Α/1958)
- Συνθήκη «Ναυτιλίας και Εγκαταστάσεως» (1960, ΦΕΚ 145Α/1961)
- Συμφωνία «Τακτικών Αεροπορικών Μεταφορών (1961, ΦΕΚ 212Α/1964)
- Συμφωνία «Οδικών Μεταφορών Εμπορευμάτων» (1962, ΝΔ 4380/17.10.1964, ΦΕΚ 188Α/1964)
- Οικονομική Συμφωνία, δεν χρήζει κυρώσεως
- Συμφωνία περί «Προστασίας των Ενδείξεων Προελεύσεως και των Γεωγραφικών Ονομασιών» (1964, ΝΔ.4556/1966, ΦΕΚ 214Α/1966)
- Συμφωνία περί «Φορολογικής Μεταχειρίσεως Οδικών Οχημάτων εν τη Διεθνή Συγκοινωνία» (1977, Ν. 40/1979, ΦΕΚ 40Α/03.03.1979)
- Συμφωνία «Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας» (1978, Ν. 1231/1982, ΦΕΚ 24Α/26.02.1982)
- Συμφωνία πλαίσιο «Οικονομικής, Βιομηχανικής και Τεχνικής Συνεργασίας» (1980, ΦΕΚ 17Α/18.06.1982)
- Συμφωνία περί «Ορθολογικής Χρήσεως της Ηλιακής Ενέργειας» του Ελληνικού Υπουργείου Συντονισμού και Υπουργείου Εργασίας της Ελληνικής Δημοκρατίας με το Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας της Ο.Δ. της Γερμανίας (1983, ΦΕΚ 152 Α/23.12.1982)
- Συμφωνία περί «Αποφυγής Διπλής Φορολογίας του Εισοδήματος και του Κεφαλαίου» (Σύμβαση 2095), Αθήνα, 18.04.1966, Κύρωση 19.06.1967 δι' Α.Ν. 52/1967 (ΦΕΚ 134/04.08.1967). Εν ισχύϊ από 08.12.1967. Η Συμφωνία τελεί υπό καθεστώς αναθεωρήσεως.
- Οι σχέσεις των δύο χωρών στον ασφαλιστικό τομέας ρυθμίζονται από το κοινοτικό δίκαιο (ΚΑΝ ΕΟΚ1408/71, όπως τροποποιείται από τον Κανονισμό ΕΚ 647/2005 και ΚΑΝ ΕΟΚ 574/72)

• Η διμερής Συμφωνία περί «Αποφυγής της Διπλής Φορολογίας και Αποτροπής της Φοροδιαφυγής εν σχέσει προς τον Φόρον Εισοδήματος, Κεφαλαίου ως και τον Φόρον Επιτηδεύματος» (Σύμβαση 2095, Αθήνα, 18.04.1966, Κύρωση 19.06.1967 δι' Α.Ν. 52/1967, ΦΕΚ 134/04.08.1967) ευρίσκεται εν ισχύϊ από 08.12.1967. Η Συμφωνία τελεί υπό αναθεώρηση.

2. Διμερές Εμπόριο

Οι διμερείς οικονομικές σχέσεις της χώρας μας με την Γερμανία ευρίσκονται διαχρονικά σε πολύ καλό επίπεδο. Η Γερμανία αποτελεί επί μακρόν το σημαντικότερο εμπορικό μας εταίρο, ως προς το συνολικό όγκο εμπορίου και τις ελληνικές εισαγωγές, τάση που επιβεβαιώθηκε και το υπό εξέταση έτος, ωστόσο, από το 2011 και εφεξής έχει υποχωρήσει στη 2^η θέση μετά την Ιταλία, ως προς το σκέλος των ελληνικών εξαγωγών.

Οι εμπορικές συναλλαγές Ελλάδος-Γερμανίας το 2018, καθώς και η εξέλιξη αυτών τη διετία 2017-2018, συμπεριλαμβανομένου του διαστήματος Ιαν.-Σεπ. 2019, σύμφωνα με στοιχεία της EUROSTAT/ΕΛΣΤΑΤ (Νοέμβριος), εμφάνισαν την εξής εικόνα:

Εμπορικές Συναλλαγές Ελλάδος-Γερμανίας 2017-2019*

	(ποσά σε δις €)	2017	2018	Μεταβολή 2017-2018	Ιαν.-Σεπ. 2018	Ιαν.-Σεπ. 2019	Μεταβολή 9μηνο 2018-19
Εξαγωγές Ελλάδος		2,056	2,143	4,2%	1,611	1,701	5,59%
Εισαγωγές Ελλάδος		5,278	5,805	10,0%	4,283	4,663	8,88%

Όγκος Εμπορίου	7,334	7,948	8,4%	5,894	6,364	7,98%
Εμπορικό Ισοζύγιο Ελλάδος	-3,222	-3,663	13,7%	-2,672	-2,962	10,86%
Βαθμός Κάλυψης Εισαγωγών από Εξαγωγές (%)	39,0%	36,9%	--	37,61%	36,48%	--
πλην ορυκτών καυσίμων						
Εξαγωγές Ελλάδος	1,983	2,034	2,6%	1,525	1,621	6,32
Εισαγωγές Ελλάδος	5,253	5,775	9,9%	4,261	4,632	8,69%
Όγκος Εμπορίου	7,236	7,810	7,9%	5,786	6,253	8,07%
Εμπορικό Ισοζύγιο Ελλάδος	-3,270	-3,741	13,7%	2,736	3,010	10,01%
Βαθμός Κάλυψης Εισαγωγών από Εξαγωγές (%)	37,8%	35,2%		35,79%	35,01%	

Πηγή: EUROSTAT/ΕΛ.ΣΤΑΤ, Νοέμβριος 2019 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο
*Στοιχεία 2019 προσωρινά

Οι ελληνικές εξαγωγές προς Γερμανία το 2018, σημειώνοντας αύξηση 4,2%, διαμορφώθηκαν στο επίπεδο των €2,143 δις, έναντι €2,056 δις το 2017 και €1,959 δις το 2016, ενώ οι ελληνικές εισαγωγές από Γερμανία το ίδιο έτος αναφοράς, καταγράφοντας αύξηση 10%, ανήλθαν σε €5,805 δις, έναντι €5,278 δις το 2017 και €4,905 δις το 2016.

Ο όγκος διμερούς εμπορίου το 2018, σημείωσε αύξηση 8,4% και ανήλθε σε 7,947 δις €, έναντι €7,334 δις το 2017 και €6,864 δις το 2016.

Το Εμπορικό Έλλειμμα εις βάρος της χώρας μας το 2018, διευρυνθέν κατά 13,7%, διαμορφώθηκε στο επίπεδο των €3,663 δις, έναντι €3,222 δις το 2017 και €2,945 δις το 2016.

Ο βαθμός κάλυψης εισαγωγών δια των εξαγωγών το 2018, μειώθηκε εν σχέσει με το προηγούμενο έτος από 39,0% σε 36,9%.

Οι αυξητικές τάσεις στο διμερές εμπόριο Ελλάδος-Γερμανίας επιβεβαιώθηκαν και το 9μηνο Ιαν.-Σεπ. 2019: Οι ελληνικές εξαγωγές προς Γερμανία, ανερχόμενες σε €1,701 δις, αυξήθηκαν κατά 5,59% έναντι αντιστοίχου διαστήματος 2018, οι εισαγωγές από Γερμανία, ωστόσο, αυξήθηκαν με ταχύτερους ρυθμούς (8,88%), με αποτέλεσμα το έλλειμμα του Εμπορικού Ισοζυγίου εις βάρος της Ελλάδος να αυξηθεί κατά 10,86% εν σχέσει με το 2018. Τέλος, ο συνολικός διμερής όγκος εμπορίου αυξήθηκε κατά 7,98% μεταξύ Ιαν.-Σεπ. 2019, ανερχόμενος σε €6,364 δις, έναντι €5,894 δις το αντίστοιχο διάστημα του παρελθόντος έτους.

Το 2018 η Γερμανία κατείχε το μεγαλύτερο μερίδιο επί του συνολικού όγκου εμπορίου και των εισαγωγών της χώρας μας, ήτοι 8,97% και 10,5% αντιστοίχως. Όσον αφορά στις εξαγωγές, η Γερμανία καταλαμβάνει τη 2^η θέση με μερίδιο 6,4%, μετά την Ιταλία, η οποία απορροφά το 10,4% των ελληνικών εξαγωγών.

Από την οπτική πλευρά της Γερμανίας και σύμφωνα με στοιχεία της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας DESTATIS, η Ελλάδα απετέλεσε το 2018 τον 38^ο εταίρο της Γερμανίας, ως προς το σκέλος των γερμανικών εξαγωγών, οι οποίες ανήλθαν σε €5,74 δις, ενώ ως προς το σκέλος των γερμανικών εισαγωγών, η Ελλάδα κατετάγη στην 50^η θέση, καθώς οι γερμανικές εισαγωγές προϊόντων από τη Ελλάδα ανήλθαν σε €1,97 δις.

Η σύνθεση και διαστρωμάτωση των ελληνικών εξαγωγών προς τη Γερμανία κυριαρχείται από προϊόντα των κλάδων εντάσεως εργασίας και χαμηλής εν γένει προστιθέμενης αξίας, εν αντιθέσει με τη δομή των γερμανικών εξαγωγών προς την Ελλάδα, όπου δεσπόζουν προϊόντα κλάδων υψηλής προστιθέμενης αξίας, γεγονός το οποίο αντανακλάται στο διευρυμένο εμπορικό έλλειμμα εις βάρος της Ελλάδος.

3. Άμεσες Επενδύσεις

3.1 Άμεσες Γερμανικές Επενδύσεις στην Ελλάδα

Οι γερμανικές Άμεσες Επενδύσεις στη χώρα μας το 2017 κατέγραψαν αύξηση, η οποία ανήλθε σε €5,97 δις, έναντι €4,95 δις το 2016. Κατόπιν τούτου, το 2017 η Γερμανία κατετάγη εκ νέου στην 1^η θέση μεταξύ των χωρών προέλευσης των ΑΞΕ στη χώρα μας, με μερίδιο 22% επί του συνολικού επενδεδυμένου κεφαλαίου (stocks). Ακολούθησαν Λουξεμβούργο (€5,72 δις), Ολλανδία (€5,08 δις) κλπ.

Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στην Ελλάδα ανά χώρα προέλευσης 2015-2017 (εκατ. Ευρώ)						
Συνολικά κεφάλαια (in terms of stocks) τέλος έτους αναφοράς						
α/α	Χώρες προέλευσης	2015	2016	2017	Μεταβολή 2017/16	Μερίδιο επί συνόλου ΑΞΕ 2017
1	Γερμανία	5.106,0	4.958,1	5.976,3	20,5%	22,0%
2	Λουξεμβούργο	4.378,0	5.345,6	5.728,7	7,2%	21,1%
3	Ολλανδία	4.574,7	4.757,3	5.086,8	6,9%	18,8%
4	Ελβετία	1.636,2	1.829,8	2.819,3	54,1%	10,4%
6	Γαλλία	1.892,1	1.389,0	1.485,9	7,0%	5,5%
7	Βέλγιο	1.300,5	1.375,6	1.274,5	-7,3%	4,7%
8	Ιταλία	845,0	971,8	1.000,2	2,9%	3,7%
9	Ισπανία	767,4	776,6	852,0	9,7%	3,1%
10	ΗΠΑ	733,0	541,0	812,5	50,2%	3,0%
11	Αυστρία	234,4	333,7	410,0	22,9%	1,5%
12	Ιρλανδία	345,6	389,5	407,2	4,5%	1,5%
13	Ην. Βασίλειο	314,3	101,0	230,2	127,9%	0,8%
14	Δανία	82,4	82,1	153,1	86,4%	0,6%
15	Σουηδία	98,3	96,0	108,0	12,5%	0,4%
16	ΗΑΕ	83,4	137,5	-12,3	-108,9%	0,0%
17	Κύπρος	-2.281,8	-1.935,6	-1.643,1	-15,1%	-6,1%
	Λοιπές χώρες	2.009,8	2.203,0	2.439,5	10,7%	9,0%
	ΣΥΝΟΛΟ	22.119,3	23.352,1	27.129,0	16,2%	100,0%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

3.2 Άμεσες Ελληνικές Επενδύσεις στη Γερμανία

Σύμφωνα με στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος, το απόθεμα των ελληνικών Άμεσων Επενδύσεων στο εξωτερικό in terms of stocks την 31.12.2017, μειωθέν κατά 5,53% έναντι 2016, διευρφώθη στο επίπεδο των €16,1 δις. Εξ αυτών, το απόθεμα των ελληνικών Άμεσων Επενδύσεων στη Γερμανία το 2017, σημειώνοντας μείωση 1,08%, ανήλθε σε €218,1 εκατ., έναντι €220,4 εκατ. το 2016. Οι ελληνικές Άμεσες Επενδύσεις στη Γερμανία, σε όρους αποθέματος, αυξήθηκαν το διάστημα 2001-2012 από €154 εκατ. το 2001 σε €413,4 το 2012. Την επόμενη διετία θα υποστούν καθίζηση κάτω του επιπέδου του 2002, ενώ από το 2014 και εφεξής επανέρχονται και πάλι σε ανοδική πορεία.

Το διαχρονικά χαμηλό επίπεδο των ελληνικών ΞΑΕ στη Γερμανία, σε όρους συνολικού επενδεδυμένου κεφαλαίου, αποδίδεται εναργώς δια των στοιχείων του κατωτέρω Πίνακα. Το 2017 η Γερμανία, με μερίδιο 1,35% επί του συνόλου των ελληνικών ΞΑΕ στο εξωτερικό, κατέλαβε την 11^η θέση μεταξύ των χωρών υποδοχής ελληνικών Άμεσων Επενδύσεων (έναντι 12^{ης} θέσης το 2016). Οι ελληνικές Άμεσες Επενδύσεις στη Γερμανία υπολείπονται αισθητά, όχι μόνον εκείνων προς γειτονικές χώρες (Κύπρο, Ρουμανία, Βουλγαρία, Σερβία), οι οποίες αποτελούν διαχρονικά χώρες-υποδοχής μεγάλου μεριδίου ελληνικών Άμεσων Επενδύσεων, αλλά και εκείνων που κατευθύνονται προς Ολλανδία, Αυστρία, ΗΠΑ, Χόνγκ-Κόνγκ και λοιπές χώρες.

Άμεσες Ξένες Επενδύσεις της Ελλάδας στο εξωτερικό ανά χώρα υποδοχής 2015-2017 (εκατ. Ευρώ)						
Συνολικά κεφάλαια (in terms of stocks) τέλος έτους αναφοράς						
α/α	Χώρες Υποδοχής	2015	2016	2017	Μεταβολή 2016/17	Μερίδιο επί συνόλου ΞΑΕ 2017
1	Κύπρος	4.992,7	4.269,9	4.215,7	-1,27%	26,12%
2	ΗΠΑ	1.969,2	2.220,3	2.119,0	-4,56%	13,13%
3	Ολλανδία	1.962,9	1.929,6	1.966,9	1,93%	12,19%
4	Χόνγκ-Κόνγκ	1.175,7	1.729,9	1.931,1	11,63%	11,97%
5	Ρουμανία	2.598,4	2.359,0	1.567,3	-33,56%	9,71%
6	Βουλγαρία	1.622,5	1.259,9	1.121,0	-11,03%	6,95%
7	Αλβανία	931,7	879,0	770,1	-12,38%	4,77%
8	Αυστρία	632,4	593,5	593,9	0,07%	3,68%

9	<i>Σερβία</i>	902,4	683,3	468,2	-31,48%	2,90%
10	<i>Ιταλία</i>	490,3	322,3	345,4	7,19%	2,14%
11	<i>Γερμανία</i>	170,8	220,4	218,1	-1,08%	1,35%
12	<i>ΠΓΔΜ</i>	383,8	193,4	194,1	0,36%	1,20%
13	<i>Τουρκία</i>	3.297,1	136,1	131,7	-3,23%	0,82%
14	<i>Ισπανία</i>	108,6	119,5	123,1	3,08%	0,76%
15	<i>Λουξεμβούργο</i>	373,8	-182,7	-368,0	101,44%	-2,28%
16	<i>Ηνωμένο Βασίλειο</i>	-1.421,7	-1.188,7	-770,0	-35,23%	-4,77%
17	<i>Λοιπές χώρες</i>	2.238,3	1.537,5	1.509,7	-1,81%	9,36%
	ΣΥΝΟΛΟ	22.428,8	17.082,2	16.137,4	-5,53%	100,00%

Τράπεζα της Ελλάδος, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

4. Τουρισμός – Τουριστική Κίνηση/Αφίξεις

Η χώρα μας συγκαταλέγεται διαχρονικά μεταξύ των δημοφιλέστερων τουριστικών προορισμών για τους Γερμανούς.

Σύμφωνα με στοιχεία της Τραπεζής της Ελλάδος, η ανοδική πορεία του ελληνικού τουρισμού συνεχίστηκε και το 2018, με τις αφίξεις τουριστών να αυξάνονται κατά 9,6%, έναντι 2017, μετά την επίσης ισχυρή αύξηση το 2017 (7,4% έναντι 2016).

Το 2018 επισκέφθηκαν την Ελλάδα 4,38 εκατ. Γερμανοί τουρίστες, περίπου 675 χιλιάδες περισσότεροι εν σχέσει με το 2017 (+18,2%, αφίξεις 2017: 3,7 εκατ.), ενώ για 2^ο συναπτό έτος η αύξηση της εισερχόμενης τουριστικής κίνησης από Γερμανία υπερκέρασε το 18% (2017: +18,1% εν συγκρίσει με 3,1 εκατ. αφίξεις το 2016). Με μερίδιο 13,2% (2017: 12,3%) επί του συνόλου της τουριστικής κίνησης στην Ελλάδα, η Γερμανία παρέμεινε και το 2018 στην 1^η θέση μεταξύ των χωρών προελεύσεως επισκεπτών στη χώρα μας, ακολουθούμενη από: Ην. Βασίλειο (8,9%), Ιταλία (5,0%), Γαλλία (4,6%) κλπ.

Εισερχόμενος τουρισμός στην Ελλάδα, 2011-2018

Χώρα Προέλευσης	2016	2017	2018	Μεταβολή 2018/17	% επί συνολικής κίνησης
Χώρες ΕΕ-28	17.216,8	18.583,0	21.397,5	15,1%	64,7%
Χώρες ζώνης Ευρώ	8.934,9	9.863,4	11.436,4	15,9%	34,6%
<i>εκ των οποίων</i>					
Γερμανία	3.138,7	3.706,0	4.381,4	18,2%	13,2%
Ιταλία	1.386,9	1.441,3	1.667,1	15,7%	5,0%
Γαλλία	1.313,5	1.419,8	1.524,0	7,3%	4,6%
Ην. Βασίλειο	2.894,7	3.002,0	2.942,8	-2,0%	8,9%
ΗΠΑ	778,6	864,9	1.097,4	26,9%	3,3%
Ρωσία	595,5	588,7	520,2	-11,6%	1,6%
ΣΥΝΟΛΟ	28.070,8	30.161,0	33.072,2	9,6%	100,0%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2019 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Κατά τη διάρκεια των διακοπών στην Ελλάδα το 2018, οι Γερμανοί ταξιδιώτες δαπάνησαν κατά μέσο όρο €675,9 (2017: €688,8, -1,9%), καταλαμβάνοντας την 7^η θέση στη σχετική κατάταξη, ποσό σημαντικά χαμηλότερο εν σχέσει με μεσοσταθμική δαπάνη των επισκεπτών από Αυστραλία (1^η θέση με €1.123,8), Καναδά (2^η θέση με €1.054,4), ΗΠΑ (3^η θέση €947,7), αλλά και από Ελβετία (4^η θέση με €767,0), Αυστρία (5^η θέση με 698,0) και Βέλγιο (6^η θέση με €680,7).

Βερολίνο, Νοέμβριος 2019